

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

8-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 60 fillér.
Nyilaté sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, május 18.

Mai számunk több közleményei:

Vesérezik: Egy magyarellenes röpirat. A képviselőház ülése.

Az angol felmentő sereg kudarca.

Az osztrák obstrukció folytatása.

Miért felebbesték meg Mangza püspöki helynökségét?

Még huszonhárom összeférhetlenség.

A szeretetház kalandorai.

Kapunyítás — pofonokkal.

A trónörökös anyja Cavriani gróf menyasszonya.

Fegyházra ítelt városi hivatalnok.

Szédelgés világiállítási kitüntetésekkel.

Tárcza: A bálvány. Irta: Kozma Andor.

Csarnok: Misztérium. Fordította: Thessalos.

Egy magyarellenes röpirat.

Arad, május 17.

Románia egyik kis városában egy hetven oldalra terjedő román nyelvű röpirat jelent meg, amely hemzseg a legvakmerőbb magyarellenes kirohanásoktól és a mely eddig még nem tapasztalt hangon itéli el a magyarok és románok barátságos közeledését.

A röpirat célja izgatni a román népet, a magyarokat pedig befeketíteni Európa előtt. Szerzője — ánevéen — Novák Miklós, kinek valódi neve azonban Lupulescu János, foglalkozására nézve a bukaresti Liga volt titkára. A szerző úgy adja elő a dolgot, mintha ezen brosür a magyarországi románok nézeteit tartalmazná.

Lupulescu János romániai tanár Jonescu Take, a jelenlegi pénzügyminiszter bizal-

mas embere, kit egyébként az előszó „a nemzetiségi kérdés eszes és erélyes bajnokának, vezérének” nevez.

Goldis József aradi püspök és hivei ellen irányuló támadásokkal kezdi meg Lupulescu ur brosürjét, pellengérré állítván őket, mert magyar érzelmeik és hivei, szószólói a magyar-román barátságos együttélésnek, sőt mi a több, a Tribuna Poporului-nak akcióját is ellenzi, hogy a románok az aktiv politika terére lépjenek, hazaárulásnak nevezvén az ezen irányban megindult akcióit. A röpirat éle pedig Sturdza, volt szabadelvűpárti miniszterelnök ellen irányul, akit hazaárulónak nevez, mert meghajtotta a román nemzet zászlaját a magyarok előtt.

Célját a második lapon nyitánybevallja a következő merész nyilatkozatban: „Avval vádoltak (a románokat), hogy irrederenták vagyunk, hogy Románia felé gravitálunk, hogy a régi Dácia visszaállítására törekedünk és hogy izgatásainkkal sok keserüséget okozunk az országnak. Nos igen nem tagadjuk: *irrederenták vagyunk, Románia felé gravitálunk. Nemzeti egyesülésünket álmodjuk* . . . Három millió román lakja e vidéket, eltelve a magyarok elleni gyűlölettel és nem titok az, hogy mi vagyunk a Habsburg-dinasztia védbástyái, előttünk állanak a megközelíthetetlen havasok, a melyeket mi uralunk, támaszunk a virágzó román királyság . . .

Romániának a hármas szövetségbe való belépése által megkezdődött az élet-

halál harc közünk és a magyarok között. . . .”

A szerző azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy miután Romániában a konzervatív párt van a kormányon, a román nemzeti ügy jó kezekben van letéve, itthon (Magyarországon) pedig megkezdődött a selectio; Sturdzának kevés hive van és aki van is, nem a derék románok soraiból való, mert meghajoltak a magyarok előtt. Derék és becsületes román csak az lehet, akinek jelszava: „A magyarokkal soha, hanem mindig ellenük!”

A röpirat a harc folytatásához is megadja a Jonescu Take által irt receptet. „A román állam adja meg feltétlenül, mindig és mindenütt a magyarországi román iskoláknak és templomoknak a kellő segítyt, istápolja a román nemzeti sajtót, kellően és méltányosan támogatassa a nemzeti mozgalmakat, saját magatartásával növelje a holnapi nap reménységét.”

Ezen közvetetési elv — írja a szerző — képezi erődítvényeink bevehetlenségét, ez hatalmunk kulcsa, ez hozta közelébb Romániát hozzánk, ez juttatta a konzervatív pártot a hatalom polczára és ez buktatta meg a hazaáruló Sturdzát is.

Különös, hogy Take Jonescu az 1894. évi volt román kultuszminiszter, ugyancsak Lupulescu Jánost küldte Aradra Metianu püspökhöz, azon év nyarán adatokat gyűjteni a segélyezendő templomok és iskolákról. Így könnyen megmagyarázható,

TÁRCZA.

A bálvány.

Irta: Kozma Andor.

Kartal, a fizikus, kísérleteket végzett a hegységben. Majdnem egy hónapig élt ott, kizárólag tudományának, szelíd, gyermekes pásztornép között. Mikor aztán onnan visszatért, műszereinek, a felszaporodott jegyzeteinek kívül egy igen bájos vad leánykát is hozott magával haza.

Hankát, a vad leánykát, a ki nem volt több tizenötéstudósnál, szállásadói engedték át neki. Szegény hegységi emberek, a kiknek a kis árva cselédre nem volt komoly szükségük s örültek, hogy megszabadulnak tőle. Kartalnak megtetszett a bájos, kíváncsi gyermek, a ki órák hosszat el tudna nézni őt, a mint műszereivel vesződe, megrögzítette s följegyeztette a magas bércek közt bányakolódó természetüneményeit. Hanka úgy bámult rá nagy kék szemével, mint valami varázslóra, felsőbb lényre. A szokásosnál magasabb östehetségre váltott a leánykában, hogy e tudományos dolgok fontosságát áhitatosan sejtette.

Kartal adott neki néhány jó szót s a szép, szőke koldusleányka oda volt a boldogságtól. Mikor Kartal távozásának napja közelgett, Hanka kétségbe volt esve. Ugy érezte, nem lehet többé élni, ha ez a mindentudó, jószágos és szépséges ur elmegy.

— Tudod mit, Hanka? Gyere velem!
— Szívesen. Ugy sincs itt senkim.
— No lásd, nekem meg elkelnél Budapesten. Az én kis cselédem lennél.

— Elmegyek az urral, csak vigyen el.
És Kartal elhozta. Az öreg édesanyjával lakott Budapesten, annak gondjára bizta a kis vad leányt.

Az öreg asszonyságnak tetszett a tréfa, meg maga Hanka is. Kartalnak néhány hó mulva már nagy öröme volt abban, hogy őt otthon most már ketten bálványozzák. Az öreg édesanyján kívül most már a szépséges naiv Hanka is ott ügyeskedett körül s kereste mindenben a kedvét. Paraszti rubái helyett csinos uri ruhát kapott s az öreg asszonyságtól hamarosan megtanulta a jó modort.

De legjobban megtanulta azt, a mit homályosan már előbb is sejtett. Hogy Isten után Kartal a legtökéletesebb lény a világon. Az Isten nagy titkaiba is bepillantgat csodálatos tudományával, melyért hódolnak neki mind az emberek.

Mind, a kik ebben a rengeteg városban sűrögnek-forognak, gazdagok és szegények egyaránt mély tisztelettel emlegetik a Kartal nevet, mert Kartal a legfőbb ember mindenk között.

Végtelen szerencse és boldogság az ő körében élhetni és neki szolgálhatni. Felületes tekintetre egy és más fiatal legény — például a borbély, a ki a házhoz jár, meg a mészáros, a ki hust hozza — erősebbnek és szebbnek lát-

szik. De ne higgyen az ember a szemének! Valóban Kartal erősebb és szebb mindenkinél. Jósága éppenséggel isteni, noha nem titoktatja, sőt sokszor elrejtí ideges mormogása mögé.

Hanka szentül meg volt győződve, hogy azok a szép uri dámák is, a kik selyemben, bársonyban kocsin robogtak el a ház előtt, mind irigyek rá szerencséjéért. Ő Kartalnak szentelheti életét s mindenki szívesen cserélné vele. De bezzeg ő nem cserélné senkivel!

Kartal nagyon rendjén valónak találta Hankának érette való rajongását. Itthon már gyermekégtől fogva megszokta a tökéletes nagy ember szerepét.

Az édesanyja szoktatta hozzá; de most úgy vette észre, hogy a mesés kis idegen szűztől még százszor és ezerszer jobban esik a fel-tétlen nagyvratartás.

Hízelt a hiúságának, hogy ez a talált kincs az övé s éber önzéssel volt gondja rá, hogy senki tőle el ne ragadhassa.

Foglalkozott Hankával s örömmel tapasztalta, hogy kitűnő és az ő tetszéséhez teljesen alkalmazkodó felfogása van. Megtanította neki az alapismereteket s lassankint a maga tudományába is beavatgatta. Hanka egy-két év mulva már egészen tájékozott volt Kartal könyvtárában és műszerei között. Tökéletes fogalma volt arról, hogy a fizika tudománya a legnagyobb valami a világon s hogy ezt Kartal kutató szelleme napról-napra előbbre viszi.

Tudta egy sereg holt és élő fizikusnak a

hogy a román kormányánál most nagyon kedves emberek azok, akik ellenséges indulatot tanusítanak Goldis hazafias magatartásával szemben.

Megvagyunk győződve egyrésztől, hogy a józan és hazafias gondolkozású románok megvetéssel fordulnak el az ilyen megalázó és kompromittáló ponyvairodalmi terméktől, másrésztől pedig azt hisszük, hogy a magyar sajtó azon része, amely támadásokkal illeti Goldis püspököt, jobb és hazafiasabb dolgot mivel, ha megtorlását hirdeti a püspök ellen és a magyar nemzet ellen irányuló kultúrmadásnak.

A gyalázatos röpirat elítélésére nincs elég szavunk, hanem azon kéréssel fordulunk Magyarország belügyminiszteréhez, hogy haladéktalannal tiltassa be a szennyirat postán való továbbítását, a már forgalomban levő példányokat pedig közigazgatási közegeivel koboztassa el kíméletlenül. (*)

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 17.

A pünkösdi szünetek előtt ma tartotta a Ház utolsó érdemleges ülését.

A vakáció kihirdetésére a képviselők szokatlanul nagy számban jelentek meg a Házban. A kormány is teljes számban itt volt, azaz, hogy csak Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter késett, pedig egy törvényjavaslata is napirenden volt: a budapesti zálogház építéséről szóló javaslat.

Már a tőzsde-adót letárgyalták, — ma, miként a láncszemek, gyors menetben gördültek le az egyes szakaszok, — már belefogott az előadó a „zálogház“-ba, amikor végre Hegedüs gyorsvonatnyi sebességgel, nagy csomó aktával a hóna alatt, berobogott a terembe.

Szell Kálmán miniszterelnök tréfásan megfenyegette:

— No te kis kunktator, hol késel?

Hegedüs jóízűen elnevette magát, vele a

nevét s bizonyos volt benne, hogy egyetlenegy sem fogható Kartalhoz.

Kartal anyja meghalt. Hanka büszke és boldog volt, hogy a ház vezetése egészen az ő kezébe jutott. Soha meg nem hálálható kitüntetésének vette, hogy Kartal a szerelmével is hozzá alázódik.

Néha még az is megforgott az eszében; hátha utóbb ő még esküdt felesége lehetne a legtekéletesebb embernek?

Hiába! A nagyravágyás belefészkelődik minden női szívébe.

Mi is az egyetlen akadéka a dolognak?

— Hogy ő még mindig nem eléggé művelt egy nagy tudóshoz.

— Nos — művelődni fog; és tanulni szakadatlanul, valameddig méltó nem lesz Kartalhoz.

A kis háztartás rendes elvégzéséhez elég volt napi két, három óra, holott egy napnak huszonnégy órája van. Ebből Kartal legalább is tizenkettőt a házon kívül tölt. Tehát naponként átlag nyolcz órát szentelhet Hanka a tanulásnak.

Azzal a tanulékony fejjel, melylyel őt az isten megáldotta, napi nyolcz óra alatt óriásit lehetett végezni. Hanka tanult és folyvást csak tanult.

Néhány hónap múlva már minden fennakadás nélkül olvashatta Kartal könyvtárának német köteteit. Később megnyiladoztak neki a francia és angol szerzők is.

Kartal, ki naphosszat a felső iskolákban volt elfoglalva, a hol tanított, nem is álmodta, hogy az ő bájos bálványozója otthon tanulással tölti el az időt.

Hanka egyszerre akarta őt meglepni a fényes eredménnyel s mikor a tudós estenden

kabinet s utánuk a Ház is derüs hangulatra kelt.

No de baj nem volt, a javaslatot vita nélkül elfogadták.

Gulner Gyula az új államtitkár kinevezése óta ma először jelent meg a Házban. Minden oldalról szívélyesen üdvözölték.

Érdemleges ülés csak június hó 7-én lesz.

Részletes tudósításunk itt következik:

A tőzsdeadó.

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Széchenyi Imre gr., Darányi Ignác, Wlassics Gyula, Hegedüs Sándor, Plósz Sándor és Fejérváry Géza báró miniszterek.

A jegyzőkönyvet hitelesítik.

A 10 §-nál Szabó Imre előadó és Rakovszky István nyújtottak be módosításokat.

A Ház Lukács László pénzügyminiszter felszólalása után a módosításokat elfogadta.

A 16. §-nál Láncoz Leó stílárís módosítást ad be.

Lukács László pénzügyminiszter elfogadja a módosítást.

A Ház is elfogadta.

A 29. § kihagyását javasolta Rakovszky István.

Lukács Lukács miniszter a szakasz fenntartását kívánta.

Ezután a Ház a javaslatot részleteiben is elfogadta.

Szabó Imre előadó ismertetése után a Ház vita nélkül fogadta el az új budapesti zálogház emeléséről szóló törvényjavaslatot.

A pestis.

Szell Kálmán miniszterelnök előterjesztést tesz az iránt, hogy a Velenczében kötött pestis egyezményre vonatkozólag, a melyet a magyar országgyűlés már elfogadott, az olasz kormány óhajára egy pótegyezményt illesszen be a képviselőház a javaslatba. (Helyeslés.) A tárgyalás iránt a Ház később is határozhat.

Tudomásul szolgál.

A munkarend.

Szell Kálmán miniszterelnök azt javasolja, hogy a Ház a delegáció üléseire való tekintettel pünkösdig érdemleges ülést ne tartson. Pünkösdi után június 7-én, csütörtökön legyen az első ülés, a melyen az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló javaslatot tárgyalja a képviselőház. (Helyeslés.)

hazajött, csak imádattal, alázatossággal és önfeláldozó szerelemmel várta.

Hanka előtt végre teljes világitásba kezdtek helyeződni a dolgok. Mindinkább értett mindent, a mi bálványára és annak tudományára vonatkozott.

S ebből a tudásból és értésből előbb csak egy megdöbbenés szűrődött le számára.

Nini! Kartalt korántsem becsüli a tudományos világ annyira, a mennyire ő. A mennyire megérdemelné

A nagy fizikusok közt, a kikről a mindenféle nyelvű folyóiratok beszélnek, nincs szó Kartalról. Miért nincs?

Az irigység, az igazságtalanság mellőzi ezt a csodálatos embert.

Végre egy magyar szakfolyóiratban Hanka örömmel fedezett fel egy ilyen felirású cikket: „Kartal Benjámín: A fizika újabb törvényeiről című munkájának bírálata.“

De Hanka öröme véget ért, a mint e cikket olvasni kezdte. Mert ebben kegyetlenül le volt szólva, ki volt gunyolva az ő bálványa. Hogy nem áll az újabb kutatások magaslatán. Hogy műve nyomoruságos komplikáció. Sőt plágium ama német, francia és angol szerzőkből, a kikre nagyigényű munkájában szemérmetlenül és álnokul csak mint forrásokra hivatkozik.

„Ez aljas rágalom, — gondolá Hanka felháborodva. S mindjárt mohón esett neki a forrásmunkáknak, hogy ezt maga előtt egészen bebizonyítsa.

Elrémült. A kegyetlen bírálat igazat mondott. Kartal művének eredetijét darabonként szóról-szóra megtalálta itt, meg amott, három-négy idegen tudományos munkában. Sőt ráakadt Kartalnak olyan tolvajlásaira is, a mikről a

Elnök e szerint holnapra csupán a ma elfogadott javaslatok harmadszori olvasását tüzi ki. A Ház a napirendet elfogadta.

TÁVIRATOK.

A spanyol király rendjele.

Madrid, május 16. (Saját tud. táv.) Az Alfonz királynak adományozott Szent István-rend ünnepies átadásán jelen volt a királyi család, továbbá a külügyminiszter és a főbb udvari méltóságok. Az ez alkalommal mondott beszédekben mindkét részről megerősítették az Ausztria-Magyarország és Spanyolország között fönálló barátságot.

Angliában banketoznek.

London, május 16. (Saj. tud. táv.) Az unionista-liberális körben ma este 500 teritékes bankett volt, a melyen az alsóháznak és felsőháznak számos tagja jelent meg. Beszédet mondtak többek között Balfour, a devonshirei herceg és Chamberlain.

London, május 16. (Saj. tud. táv.) Azok a beszédek, a melyeket Balfour, a devonshirei herceg és Chamberlain tegnap az unionista-liberális körben mondtak, csak belügyekről szóltak.

Az angol felmentő sereg kudarcza

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 17.

Ma még nincs megerősítve az a hír, hogy Mafeking elesett és hogy az angol helyőrség a burok fogságába került volna. Ez azonban nem zárja ki, hogy a kapituláció tényleg nem történt meg, mert Roberts lord cenzurája tudvalevőleg kíméletlen korrekciót visz végbe a táviratokon és a mi csak egy kissé is kellemetlen reá, visszatartja. Mafeking elesetnek hire pedig éppen most, közvetlenül a királynő születésnapja előtt, a nagyobb bajok közé tartoznék.

Várakozó állápontra kell tehát helyezkednünk Mafeking kapitulációját illetőleg.

bírálat nem tudott. A bíráló nyilván nem ismert valamennyi könyvet, a melyből Kartal harárcsolt. De Hankának minden titkot kivallott. Kartal könyvtára. Kartal tudományából még az sem volt eredeti, a mit a lesújtó bírálat annak vélt s némi elismerésre méltatott.

— Hát ez az én bálványom!? Ez az én dicső nagy tudósom!? — zokogta keserű kétségbeeséssel Hanka.

Kartal, mikor hazatért, a földült leányt kérlelhetetlenül tanuskodó könyvek és iratok közt találta. A folyóirat a bírálattal gunyosan tárta szét hasábjait a lámpa alatt s az idegen forrásmunkák is a legveszedelmesebb lapoknál voltak felütve.

Mindez világosságot gyújtott Kartalban. Érezte, hogy tetten kapták és — felbőszült.

— Kém! Áruló! Kigyó, kit keblemen melengettem! . . . Mit művelsz itt? Mi közöd az én tudományomhoz? . . . Takarodsz ki a könyhába, ostoba cseléd! . . . Az én könyvtáramnak mától fogva szentség, a melyet nem szabad érintened. Ha még egyszer itt foglak, elkergetlek. Értetted? . . .

Hanka megértette és kiment. De büszkén és sötéten ment ki. Előbb végigmért a toporzékoló fizikust s úgy találta, hogy egészen más, mint a kinek eddig ismerte, az egy bálvány, egy félisten, egy nagy tudós, egy fényes férfi volt. Ez pedig egy kis nyomorult kopasz, alacsony tolvaj, a ki durva és ijedt, mert rajtacsípték.

Az éj sötétében Hanka végig gondolta a sorsát. Ez az egyetlen ember, ez az összedőlő bálvány az ő összes mindenkije az egész világon; a borbély, a mézárós már neki nem számít, a mióta teljesen kiművelődött. Más férfit nem is ismer.

Ma azonban jött egy másik hír, a mely épp oly érzékeny csapást jelent Roberts lordra, mintha ez a nyugatszéki város tényleg a buroké lenne már. Sőt még annál is érzékenyebb. Azt jelenti a sürgöny, hogy a *Mafeking felszabadítására érkező angol sereget a burok kemény harc után visszaverték*. Az angolok igen nagy vereséget szenvedtek, sok közülök fog-ságba került.

Ha ez e felmentő sereg *Hunter* tábornok tizezer főnyi csapata, a mely, mint tudjuk, Kimberleyből igyekezett Mafeking alá, akkor Mafeking sorsa meg van pecsételve. Az angolok nyugatról meg sem kísérik többé a Pretória ellen való nyomulást. Hogy pedig ez a kudarcz *Hunter* érte, ki még a minap *Vryburg* alatt járt, igen valószínű, mert jelezték, hogy már csak 30—40 mértföldnyire van Mafekingtől.

És most már a megerősítés hiánya, az angolok kétségbeesett dementije, sőt a brüsszeli pesszimisztikus hangú sürgönyök daczára is el kell hinnünk, hogy Mafeking elesett, ott már a burok az urak, a királynő lobogója le van tiporva a sárba és a tavaly október 16-ika óta ostromzár alatt tartott város falain a szabadságért küzdő kised nép kék-fehér-vörös lobogója leng.

Mai távirataink a következők:

London, május 17.

A *Daily Mail* pretóriai levelezője szombaton, a bur cenzurától engedélyt kapott, hogy táviratban közölhesse, hogy *Krüger* az angol felszabadító csapatok közeledésére való tekintettel *Sneemann* tábornoknak rendeletet adott Mafeking megrohanására. A tábornok utasítása az volt, hogy a várost mindenáron bevegye.

Illetőn ismét keresztül bocsátották az angol tudósító táviratát, de ebben egy szó sincs az ostrom eredményéről. A távirat tudatja, hogy a cenzura megtiltotta az események közlését.

A *Daily Mail* ebből azt következteti, hogy Mafeking nem esett el, mert ha a burok győztek volna, akkor feltétlenül

Női barátságokra soha sem volt gondja. Gyermekekorának immár feledtségbe merült alakjai szegény ostoba pásztornépek, messze a hegyeken. Tán már nem is élnek s ha élnek is, ő már azok közé vissza nem tudna menni. Hova forduljon, mihez kezdjen? Ifjuságát szerelmét, mind e nyomorult, nevetséges bálványra tékozolta. Ennek a hitvány, gyöngye öleléseivel érte be a nagy tudománya kedvéért. Kinek kellene ő még? Mi lehetne még ő belőle?

Ha még legalább imádkozni tudna. De ezen rég túl van. Ha valaki már évekig nagy monán habzsolta a fizika tudományát, lehetetlen igaz, erős hittel a vallás csodáihoz fordulnia.

Kora reggel a borbély, a ki Kartalhoz járt, nagy jajveszékeléssel verte föl a házat.

— Segítség! Telefonozzanak a mentőkért. A Kartal ur kisasszonya fölakasztotta magát a konyha ablak kilincsére.

Jöhettek már a mentők. A szép Hankát már nem lehetett megmenteni.

Kartal igen meg volt rendülve. Erezte, hogy ő most egy óriási, gyászos botránynak a középpontja s elhatározta, hogy néhány hétre okvetlenül elutazik.

A szerencsétlenség árnyéka utazásában is folyton kísérte. De az egészben mégis talált egy szerencsés körülményt, a mely némi könnyebbé szolgált:

— Milyen jó, hogy halogattam ezt a házasságot! Ha az öngyilkosság akkor történik, mikor Hanka már feleségem, a botránnyal még sokkal nagyobb volna.

megengedték volna a győzelem közlését. Csak annyi bizonyos, hogy heves küzdelem volt.

Brüsszel, május 17.

Az itteni transzváli ügyvivő a pretóriai kormánytól táviratot kapott, ebben azonban szó sincs Mafeking bevételéről. Maga *Leyds* dr. sem hiszi, hogy a város tényleg a burok kezén volna.

London, május 17.

Este hét órakor érkezett ide Pretóriából egy kedd este feladott távirat, a mely azt jelenti, hogy *Mafeking* körül igen heves harc folyik. A burok a város felszabadítására érkezett angol sereget kemény küzdelem után visszaverték. Az angolok igen nagy veszteségeket szenvedtek.

Az ütközetről részletek hiányoznak. Az bizonyosnak látszik, hogy a burok sok angolt elfogtak. A foglyok közt van a *Morningpost* harctéri tudósítója is, a ki a felszabadító sereggel Mafekingbe akart jutni.

Brüsszel, május 17.

Hatvan északamerikai város, New-York, Pennsylvania és Colorado államok kormányai meghívót küldöttek a burok küldöttségének, a melyben a legmelegebb rokonzással hívják őket meg.

Fischer, a küldöttség vezetője azt táviratozza, hogy a lelkes fogadtatás minden képzeletet felülmul. A burok a legrokonszenvesebb tüntetések központjai.

Bristol, május 17.

Hicks-Beach pénzügyminiszter beszédet mondott, a melyben annak a reményének adott kifejezést, hogy a háború felhői nemsokára elfognak oszlani. Oranje szabadállam már tényleg anektálva van. Reméli, hogy nemsokára hirt kapnak Mafeking felszabadításáról, a melynek hősvédői halhatatlan dicsőséget szereztek. A haditengerészet kiadásainak szaporítását lehetségesnek tartja, ellenben nem hiszi, hogy az állandó hadsereget nagy mértékben kellene szaporítani. Angliának tovább is számítania kell a milicziára és az önkéntesekre.

New-York, május 17.

Krüger elnök a következő táviratot küldte a dél-afrikai köztársaságok küldöttségének: — Igazságosság és jogosság legyen veletek!

Washington, május 17.

Három szenátor, három képviselőházi tag és számos polgár csütörtökön New-Yorkba megy, hogy idekísérje a burok követeit, kik pénteken délután érkeznek ide. A küldöttség szombaton látogatja meg *Mac Kinley* elnököt. Vasárnap este az Operaházban nagy népgyűlés lesz, a melyen a burok, szenátorok és képviselők fognak beszélni.

Washington, május 17.

A külügyminiszteriumnak nincs tudomása arról, hogy *Lourenco-Marquezb*an visszatartottak amerikai huskonzerveket, de azért elismeri a miniszterium Portugáliának azt a jogát, hogy az áruátvitelt megakadályozza. Ha a *lourenco-marquezi* amerikai konzul ilyen eljárás ellen óvást emelt volna, a kormány nem támogatná.

London, május 17.

Roberts lord távirata jelenti: Az angol seregek Transzvál területébe benyomultak. *Methuen* lord 10 mértföldre előre hatolt. *Hunter* tábornok seregének egy része *Krisztiana* várost foglalta el ellentállás nélkül.

Az osztrák obstrukció folytatása

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 17.

Öt napos szünet után ma újra összeült a reichsrath, hogy folytassa — a hol elhagyta. A szünet csak arra volt jó, hogy az obstrukciós csehek kipihenték fáradaikat s egész kocsiderék új határozati javaslatot, interpellációt, módosítást és névszerinti szavazást készíthettek elő.

Ment az obstrukció gyönyörűen. Nagyobb szabásu botránnyal ma nem rendeztek, a kormány se nagyon igyekezett már a reichsrathnak rendes kerékvágásba terelésén, hagyta mulatni a cseheket a maguk módja szerint. A reichsrath összes működése még egy napra terjed most, azután a delegációk tanácskozásának befejezéséig szünetel, azután pedig — azután ki tudja mi lesz.

Az ülés egy törvényjavaslat beterjesztésével kezdődött. A földmivélsügyi miniszter ma terjesztette a képviselőház elé azt a törvényjavaslatot, a mely a bányákban dolgozó munkásokról szóló 1884. július 21-iki törvénynek a gyermekek és nők foglalkoztatására, továbbá a napi munkaidőre és a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó részét módosítja.

A törvényjavaslat azt az elvet mondja ki, hogy a földalatti kőszénbányákban dolgozó munkásokra nézve a munkaszak nem haladja meg a 9 órát, holott eddig a munkaszak 12 óra volt 10 órai tényleges munkaidővel. A munkaszak a leszállás megkezdésétől a fölszállás befejezéséig számítódik. Az üzem természetéből folyó és egyéb szünetek nem számítódnak bele a munkaszakba, kivéve a fölszinen töltött szüneteket, a mely esetben a felszállással és újabb leszállással eltöltött idő sem számítódik bele a munkaszakba. Kivételesen 9 óránál hosszabb munkaszak is megengedhető, ha eddig is úgy volt és ha a 9 órai munkaszak életbeléptetése vagy általában az eddigi munkaszak megrövidítése akár műszaki, akár gazdasági szempontból veszélyeztetné az üzemet. Ilyen kivétel akár valamennyi bányamunkásra nézve, akár egyes kategóriákra nézve engedélyezhető. Ez az engedély csakis az említett műszaki vagy gazdasági viszonyok tartamára szólhat, de előbb nemcsak a vállalkozót, hanem a helybeli munkásbizottságot is meg kell hallgatni.

A törvényjavaslatban felsorolt többi kivételek, nevezetesen azok, a melyek az alpesi magas fekvésű bányákra vagy rendkívüli eseményekre, vagy ideiglenes sürgős szükséglet esetére vonatkoznak, megegyeznek az 1884. július 21-iki törvény megfelelő rendelkezéseivel, valaminthogy a javaslat általában csak az 1884-iki törvény 9. §-ának a földalatti kőszénbányákban dolgozó munkásokra vonatkozó rendelkezéseit módosítja. A törvény egy évvel a kihirdetés után lépne életbe.

A törvényjavaslat bemutatása után a kérévényekre, indítványokra és az ifju csehek egyéb beadványaira került a sor. Szigorúan ellenőrizték a felolvasást és körülállták a jegyzői emelvényt, hogy gyorsan ne olvashassák a jegyzők az iratokat és el ne sinkófáljanak valamit a tartalmukból.

Ilyenformán az aktacsomó a helyett, hogy fogyna, majdnem hogy nő inkább. — Az ipartörvény novellája ma egyáltalán nem kerülhetett tárgyalásra és kétséges a holnap eredménye is. Miután pedig holnap egyelőre utolsó ülése lesz a reichsrathnak, az obstrukció teljes eredménytelenséggel szakad félbe — a legközelebbi folytatásig.

Az ülés végén még heves jelenet, folyt le,

a melynek holnapra folytatását is várják. Fél 7 órakor ugyanis az elnök váratlanul konstata, hogy a reichsrath nem határozatképes s ennek következtében felfüggesztette az ülést. A csehek irtózatos lármával követelték az ülés folytatását s hamarosan előteremtették a szükséges számú képviselőt is. Az elnök azonban ennek dacára sem nyitotta meg újra az ülést. Ezért holnap felelősségre akarják vonni a csehek.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* **A nyári szinkör megnyitására** a szomszédos törvényhatóságokból a hatóságok és a sajtó képviselői is itt lesznek Aradon. Jelenlétük arról fog tanúságot tenni, hogy a szinkör megnyitása nagyjelentőségű kulturmozzanat, melyben a városi élet erőgyarapodása nyer kifejezést. Természetes, hogy a megnyitó előadás ünnepi volta megkivánja, hogy a szinköri munkák mentől hamarabb fejlődjenek be, hogy a szintársulat és a társadalom ráérjen a maga előkészületeit jól megtenni.

* **Vészi József prologja.** A nyári szinkör június 1-i megnyitása ünnepi formák közt fog megtörténni. A beköszöntőt *Vészi József* írja. *Leszkay* András igazgatónak, ki most Budapesten van, megígérte, hogy a jövő hét elejére elküldi Aradra a prologot, melynek aradi vonatkozású a tárgya.

* **Turchányi Olga elszerződése.** *Leszkay* András erősen fáradozott azon, hogy arra a szerepkörre, melyet ezelőtt *P.-Szép* Olga nálunk betöltött, alkalmas színésznőt találjon. Ezt a fáradozását siker is koronázta, amennyiben *Turchányi* Olgát, a kolozsvári Nemzeti színház tagját, szerződtette. A szerződés a rendes formában alá is lett írva és ezzel egy nagy gonddal kevesebb nyomta az igazgató vállát; közönségünk pedig meg volt nyugodva, hogy kiváló színésznő tölti be a vigjáték és dráma eme előkelő szerepkörét. A fővárosi lapok, *Turchányi* Olga budapesti vendégszereplése alkalmával a leghizelgőbben nyilatkoztak róla és ezek a bírálatok most már bennünket is érdekeltek, mert azokból kiolvashattuk, hogy az igazgató számolt a helyzettel és annak megfelelően járt el, midőn *Turchányit* szerződtette. A sors azonban megirigyelte az igazgató szerződési sikereit, mert most már *Turchányi* Olga nem lesz tagja a mi szintársulatunknak. A budapesti Nemzeti Színház igazgatósága felismerve a művésznő szép tehetségét, szerződési ajánlatot tett neki, és most már az újabb szerződés megkötése csak azon mult, hogy *Leszkay* felbontja-e itteni szerződését. Lejött Aradra a Nemzeti Színház igazgatóságának nagy pecsétetes levele, melyben *Leszkay* András a Nemzeti Színház érdekében a szerződés egyszerű felbontására szólítják fel. Mit tehetett *Leszkay* egyebet, mint a szerződés felbontásába beléegyezni. De bizonyos feltételekhez kötötte a körültekintő szinidirektor a felbontást. Ez a feltétel pedig az volt, hogy ha már a társulat egyik legjobb erejét elveszteni kénytelen, tartozik ő az aradi közönségnek azzal, hogy méltó helyettést szerezzen. Ez pedig nincs. Ergó, a Nemzeti Színház legyen a direktornak segítségére, hogy ezt a szerepkört méltóan betölthesse. Eziránt folynak most a tárgyalások és ezért utazott fel *Leszkay* igazgató a mai vonattal Budapestre. Reméljük, hogy sikerrel fog hazatérni.

* **Déri Jenő,** az aradi szintársulat volt tenoristájának legutóbbi operaházi felléptéről a következőket írja a *P. H.*: *Déri* Jenő ma este *Filippet* énekelte a *Ninonban* és szerepének énekrészével ezuttal is teljesen kielégített, de játékával már kevésbé szolgált rá az elismerésre; különösen a második fölvonásban, a *Ninonnal* való találkozás nagy drámai jelenetében ugyszólván mindennel adós maradt. Nem ártana

a fiatal énekesnek, ha *Ujházi*-nál vagy más művésznél szinpadit játékokat tanulna; akkor idővel talán elfogadhatóbb alakítást nyújtana.

* **K. Kopácsy Juliska szerződése.** Bécsből táviratozzák, hogy *K. Kopácsy* Juliska ma aláírta a *Theater an der Wienhez* a szerződést. A művésznő a jövő héten Budapesten vendégszerepel a Népszínházban.

* **Mascagni Verdiről.** *Mascagni* a híres olasz zeneszerző ma Rómában érdekes felolvasást tartott *Verdiről*. A felolvasás mindvégig lekötötte a nagyszámú hallgatóság figyelmét. Másnap a *Giorno* olasz lap szerkesztőségében saját zongora kísérete mellett énekelte el *Álar-czosok* című — a napokban befejezett operájának szebb részleteit. A nagyszámú hallgatóság nagy élvezettel hallgatta a gyönyörű dalok előadását és dacára annak, hogy *Mascagni* hangja nem valami remek és csengő, a fülbe-mászó dalok mégis nagy hatást értek el.

Miért felebbezték meg Mangra püspöki helynökségét?

— A román lap támadása. —

Arad, május 17.

Az aradi görög keleti zsinat tudvalevően *Mangra* Vazul választotta meg nagyváradi püspöki helynöké, ami még román körökben is sokfelé meglepetést keltett. A kormány azóta félhivatalosan közzé tette, hogy *Mangra* Vazul fegyelmi ügye még a miniszteriumban elintézve nincs; most pedig — mint azt már említettük — felebbezést adtak be a választás ellen. A felebbezést a zsinat biharmegyei és bánáti tagjai adták be, tizennégy aláírója közt tulnyomó számban vannak a biharmegyeiek és nagyváradiak.

A felebbezők azt hozzák fel okul, hogy *Mangra* Vazul fel van függesztve állásától és hogy az ötven választó közül huszan üres szavazó-lapokat adtak be. Azzal is érvelnek, hogy a nagyváradi kerület képviselői *Mangra* ellen szavaztak.

Az Aradon megjelenő *Tribuna Poporului* bőven foglalkozik ezzel a dologgal és megczáfolni igyekszik a felebbezés okait, megtámadván egyszersmind annak aláíróit. Az említett ujság első sorban is tagadja, hogy *Mangra* Vazul fel lenne függesztve az állásától és csupán azt ismeri el, hogy a miniszter félhívására az egyházi hatóság fegyelmi ügyének befejezéséig fölmentette az állásától. Egyáltalában a *Tribuna Poporului* az egész felebbezést *Gáll* József főrendiházi tag és *Metianu* érsek akciójának tekinti, akik személyes érdekekből ellenségei *Mangra* Vazulnak.

Az aradi román ujság sorra veszi azután az aláírókat és mindegyikre ráakarja olvasni a személyes érdeket, amely a felebbezés aláírásához vezette őket. Így *Papp* János biharmegyei főjegyző, *Roxin* György tenkei szolgabíró és *Filip* Sándor bihari jegyző azért irták volna alá a felebbezést, mert hivatalnokok; *Zigre* Miklósról azt állítja, hogy mint *Metianu* érsek sógora, továbbá mint konzistoriumi titkár és a *Zigre*-féle alapítvány kezelője félt az inkompatibilitástól; *Pacala* Tamás társa *Zigrének* az alapítvány kezelésénél; *Hamsea* Vajk testvére *Hamsea* archimandritának, aki szintén vágyott a helynökségre, *Putici* sógora az archimandritának és így tovább.

Magától érthető — írja a *Tribuna Poporului* — hogy az ilyenekre nézve *Mangra* valószínű rém. Mert ha ő vikáriussá lesz, némelek bucsut vehetnek a zsinattól, mert tovább nem fogják tűrni a hamis szavazatokat, mint a multban. Mások félnek a megérdemelt nyugalmazástól és ismét mások attól tartanak, hogy lelkiismeretes munkára szorítják őket, a hol csakhamar kitűnnék tehetetlenségök és lelki szegénységük.

Végül megjegyzi az említett ujság, hogy a felebbezésen aláírt espereseket *Zigre* Miklós orruknál fogva vezetési és *Goldis* püspök ellen törekednek.

Mindenesetre érdeklődéssel nézhetünk a felebbezés sorsa elé.

Még

huszonhárom összeférhetlenség.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 17.

Tegnap huszonhárom, — ma újból huszonhárom. Tegnap szocialista iparossegédek jelentették be az összeférhetlenségi eseteket, ma pedig a III. kerületi néppárti kör.

Igy aztán egészen teljes az *Ugron* pártfeleinek csoportja. Ime, nyíltan hirdeti a néppárt, hogy *Ugron* mellé csatlakozik, hogy el akarja terelni a figyelmet az ő zabjáról és pokróczgyári üzelmeiről az inkompatibilitásnak se-regestől való bejelentése által.

Hát ez aligha fog sikerülni. Addig pedig mulat az egész ország *Ugronék* naiv csalafintaságán, mely minden napra kijut bőven a reakcionáriusok szivességéből.

A III. kerületi néppárti kör ma a következő összeférhetlenségi eseteket jelentette be *Perczel* Dezső házelnöknel:

Mikszáth Kálmán a fegyver és gépgyár felügyelő bizottsági tagja.

Heltai Ferencz, a Vasuti Közlöny kiadója. *Kubinyi* Árpád, a vágvölgyi vasut igazgatója.

Wolfner Tivadar, a *Wolfner* Gyula és társa börgyáros cég volt tagja, a cég a honvédségnek szállit.

Weisz Berthold, a szövő-kötő gyár r. t. elnöke.

Veszter Imre, a temesvár-buziási vasut igazgatója.

Tomcsányi László, a Pallas-nyomda al-elnöke.

Tisza István gróf, az aradi Weitzer-féle waggongyár igazgatója.

Teleki József gróf a hazai aszfaltipar r. t. igazgatója.

Szily Pongrácz, az esztergomi köszémbányák igazgatója.

Szábély Gyula, a torontáli szövőgyár igazgatója, *Smialovszky* Valér, a magyar fém és lámpa-árugyár igazgatója.

Sámuel Lázár, a *Riegler* József Ede cég igazgatója.

Rosenberg Gyula a Danubius hajó-gyár igazgatója.

Radocza János, a magyar villamosági r. t. felügyelő-bizottsági tagja.

Pulszky Agost, a magyar helyiérdekű vasutak igazgatósági tagja és a *Nicholson* gépgyár igazgatósági tagja.

Polgár Béla, az általános waggonkölcsonzó r. t. elnöke, a *Valkán*-gépgyár alelnöke.

Perczel Béni, a győri szeszfinomító gyár igazgatója.

Országh Sándor, a magyar aszfalt r. t. igazgatója.

Neményi Ambrus, a magyar kiviteli csomag szállitási r. t. igazgatója.

Matlekovics Sándor a magyar papirgyár és hazai aszfalt ipar r. t. igazgatója, az *Adria* tengerhajózási r. t. igazgatója.

Matuska Péter a Hungária műtrágyagyár igazgatója.

Ezekon kívül külön még négy képviselő ellen történt bejelentés, mint azt budapesti tudósítónk itt következő jelentése mondja:

A képviselőház elnökségéhez ma újat négy összeférhetlenségi esetet jelentettek b

Neumann Ármint ellen az Entreprise de pompes funebres igazgatósági tagsága. Rátkay László ellen egy tolnamegye viczinális vasut, Ország Sándor ellen bankigazgatósága és Heltai Ferencz ellen a Közlekedési Folyóirat tulajdonossága tárgyában.

Az elnök az iratokat áttette az összeférhetlenségi bizottsághoz.

A szeretetház kalandorai.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 17.

Megirtuk, hogy a budai Klotild-szeretetház nyolcz növendéke tegnapelőtt az intézetből megszökött és csak tegnap, a hajnali időben találták meg a szökevényeket.

A nyolcz árvagyerek kalandra indult, mikor az intézetből eltűnt.

Az intézeti könyvtár ifjúsági könyvei voltak a tulajdonképeni szerzői a csinynek.

Márványoc József, Loridó István, nagyon belémélyedtek Verne írásaiba, a Hoffmann meséibe és élénk képzeletüket felgyújtotta a sok fantasztikus mese, amit összeolvastak.

Ők voltak a csapat vezetői és mikor Gáspár Frigyes helyettes igazgató kérdőre vonta tettükért a megszökött diákokat, őszintén bevallották, hogy bizony ők messze-messze akartak elmenni, világot próbálni, kalandokat keresni.

Hát volt is benne részük. Márványos József, a kalandos gyerekek közül a legidősebb, töredelmesen elmondta, hol mindenhol jártak, míg az intézetből távol voltak.

— Mikor a szeretetházból kiszöktünk — beszéli Márványos — szaladtunk, míg csak egészen el nem tűnt előttünk az intézet. Egyenesen a Farkas-völgynek tartottunk, ahol azután megpihentünk, hogy megbeszéljük, mit fogunk tenni. Megegyeztünk abban, hogy vándorolunk és bejárjuk Magyarországot.

Elmondta azután, hogy a délelőttöt az Istenhegyen töltötték, ahol nyolczvan krajczárjukkal be is tértek egy vendéglőbe és turót, kenyeret ebédeltek. Itt a vendéglős meg is kérdezte őket, mért járnak úgy egymagukban, a többi árvafiu és a tanítók mért nem jöttek velük. De ők azt felelték, hogy mert jól tanulnak, elengedték nyolczukat majálist tartani, később majd hazamennek. A vendéglős azután adott nekik ingyen sört, a turót, kenyeret se kellett megfizetni.

Délután az Orbánhegyre mentek, itt játszottak kifutóást, a labdát elhozták az intézetből, ütöt meg vágtak maguknak az erdőből.

Eközben alkonyodott és most már úgy hátróztak, hogy megkezdik a vándorutat.

Mikor sötétedni kezdett, négy czimbora húzódt a vándorlás gondolatától. A másik négy bátorítani kezdte a csüggedőket, de azután azok is elhallgattak.

— Sokáig voltunk így beszéd nélkül — mesélt Márványos, — amikor megszólalt a Hollos Józsi.

— Én nagyon fázom és ez igaz is volt, mert mi mindannyian reszkettünk a hidegtől. Gondolkoztunk, hogy mit csináljunk, visszatérni az intézetbe féltünk, mert tudtuk, hogy megfognak büntetni bennünket, de azután már mégsem tudtunk mit tenni, megindultunk a szeretetház felé. A városmajor-utcánál egy rendőr állított meg bennünket és mikor megmondtuk a kérdésére, hogy az intézet árvái vagyunk, nem is ment el többé mellőlünk, bekísért bennünket egészen a szeretetházba.

Nagy volt az öröm az intézetben, mikor a szökevénydiákok megkerültek.

Nem is faggatták őket, hogy mért távoztak el a szeretetházból, hanem mindjárt lefektették mindannyit. A kalandra józút aludtak. Délután már tanultak.

Büntetésük enyhe iskolai fenyítés lesz.

Magyar József igazgató állapota, igen súlyos. Valószínűleg megfogják operálni.

Kapunyitás — pofonokkal.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, május 17.

A budapesti házmesterek legnagyobb része illem és tisztesség dolgában a lakókkal szemben nagyon el van maradva a világtól. De ezek a brutális és goromba házmesterek bátran megirigyelhetik kollegájuknak: Pió Tivadar házmesternek a gorombáskodás terén elért rekordjait. Hogy ez a jeles férfit mi mindent megengedett magának az őrizetere, illetve felügyeletére bízott házban, az csak ma tűnt ki a büntető járásbírósnál lefolyt tárgyaláson, a hol a következő eset nyert elbírálást.

A múlt év december havában dr. Freund Armin, dr. Györy Lajos és dr. Vécsey Mór ügyvédek meglátogatták a Margit-köruti Keleti-féle házban lakó sógorukat, Vécsey mérnököt, akinél közel éjjelig időztek. Távozásuk alkalmával a főkapitányi rendelet ellenére a lépcsőházat egy pislogó éjjeli mécses gyéren világította meg. Az ügyvédek, kik közül ketten feleségeikkel voltak, hogy a lépcsőn lejövet baj ne történjék, ezt a gyéren pislogó mécsesst magukkal vitték le a második emeletről egészen a földszinti kapubejárat alá, ahol aztán előcsengették Pió Tivadar házmester urat, aki, midőn meglátta az emeletről lehozott mécsesst, rárivallt a társaságra:

— Szentelenek! Vigyék azt a mécsesst vissza.

A társaság tagjai közül e közben a két nő s Vécsey dr. már kiment a kinyitott kapun, a másik két ügyvéd azonban már nem juthatott ki, mert a goromba Cerberus bezárta előttük a kaput. Dr. Freund Ármint erre kérdőre vonta a házmestert, aki ismételte előbbi sértő szavait, sőt azokat még meg is toldotta egy-néhány újabb szemenszedett házmesteri kifejezéssel.

A sötétben erre egy pofon csattant el — még pedig a házmester ábrázatján, aki erre dulakodni kezdett a két bennrekedt ügyvéddel. Óriásiási láрма verte fel az éj csendjét s a kinn az utcán várakozó Vécsey ügyvéd erre a házban levő korcsmán keresztül sietett be sógorainak segítségére. De közelükbe sem juthatott, mert a házmester — aki különben késsel és revolverrel szokott éjjel a ki és bemenő lakóknak kaput nyitni — az udvarra vezető ajtót elzárta. Vécsey dr. erre betörte az ablak üvegtábláját kinyitotta az ajtót s a segítségül hívott rendőrrel így tudott csak rencsinálni a dulakodók között.

A büntető járásbíró Császár bíró tárgyalásával ma foglalkozott ezzel a viharos kapunyitási esettel. A tárgyaláson dr. Héder Lajos ügyész megbízott csakis a házmester elleni két rendbeli személyes szabadság megsértése és három rendbeli becsületsértési vádját tartotta fenn s azért aztán a tárgyaló bíró el is ítélte nyolcz napi fogházra és háromszor 12 korona pénzbüntetésre. Az ügyvédek közül egyedül dr. Freund Ármint ítéltek el becsületsértés vétségéért 4 korona pénzbüntetésre. Az elítélt házmester felebbezett, dr. Freund azonban megnyugodott az ítéletben.

A trónörökös anyja Cavriani gróf menyasszonya.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 17.

A királyi udvarból megint szenzációs eljegyzés híre érkezik. Egy új mesalliance a melyet különösen érdekessé az tesz, hogy hősnője az udvari hagyományoknak egyik legbüszkébb őrizője, az a főhercegasszony, a ki Erzsébet királyasszonyt már halála előtt is állandóan helyettesítette a czeremoniakon.

Mária Terézia főhercegasszony az új menyasszony. Károly Lajos főhercegnek a király idősebbik testvéröccsének volt a felesége és most az özvegye, s Ferencz Ferdinándnak, a trón presumpatív örökösének mostoha anyja. A főhercegasszony harmadik felesége volt Károly Lajos főhercegnek, a ki néhány év előtt halt meg.

Cavriani László gróf a fáma szerint a vőlegény. Cavriani gróf a király főkamárása volt, s mint ilyennek sűrű érintkezése volt Mária Terézia főhercegasszonnyal, a ki az udvarnál a királyné szerepét töltötte be mint helyettes.

Hosszu küzdelem előzte meg ezt az eljegyzést, a mely most történt meg és most is csak véletlenül került nyilvánosságra, mert a főhercegasszony egyelőre még szigorú titokban akarta tartani. Mária Terézia maga is csak nehezen, sok lelki tusakodás után szánta rá magát a rangján alól való házasságra, s e mellett a legmagasabb helyen is határozottan ellenezte ezt a kötést, a melynél nem vehető már számításba az első fiatalság minden előítélet felett igazságot ülő joga. A főhercegasszony 1855. augusztus 24-én született, Cavriani gróf pedig 1851-ben.

Minden akadály dacára is az eljegyzés, mint Bécsből jelentik, megtörtént. Marschall kanonok, a főhercegasszony gyóntatója már megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a házasság megköthető legyen.

Erdekes, hogy Mária Terézia főhercegasszony a legerősebb ellentállást fejtette ki mostoha fiának, Ferencz Ferdinánd trónörökösnek Chotek Zsófia grófnővel kötendő házassága ellen, s most ő maga is egy gróft választott jegyesül.

A főhercegasszony 1873. július 23. óta volt Károly Lajos felesége, s 1896. május 19. óta özvegy. Két leánya van: Mária Annunciata, a prágai nemes hölgyalapítványi intézet apátnője és Erzsébet. Mária Terézia portugál királyi vér. Dom Miguel portugál infánsnak leánya és mint ilyen a braganzai hercegnő címet viselte.

Fegyházra ítelt városi hivatalnok.

(Felmentés után börtön.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

Az aradi adóhivatali panama tárgyalása óta nem volt oly érdekes sikkasztási bűnpere az országnak, mint a hódmezővásárhelyi. De mig Bács Nándor és társai már megkapták a kiérdemelt büntetést, a vásárhelyi panama főváltottjának kedvezett a szerencse: a törvényszék a hivatali sikkasztás büntetnének vádjá és következményei alól felmentette.

Ebben a nevezetes bűnperben most érdekes, sőt szenzációs fordulat állott be. A királyi tábla bűnösnek mondotta ki az elsőbírószéket felmentett tisztviselőt és súlyos szabadságvesztésre ítélte.

A bonyolult bűnpör feltűnést keltő fordulatáról s annak előzményeiről ma a következő részletes tudósítást kaptuk:

A nagy városi panama 1897. december 28-án pattant ki a nyilvánosságra Hódmezővásárhelyen. Aznap Szabó Sándor városi pénztárnokot *letartóztatták*. Öt nappal később, január 2-án Góbi József városi kamarást fogták el, majd január 6-án a polgármester általános hivatalvizsgálatot tartott, minek következtében másnapra virradóra két rendőrszűrtviselő, Póka László rendőrkapitány és ifj. Gosztonyi Sándor rendőrfogalmazó *agyonlőtte magát*.

A panama egész vádjára nehézedett így, akit többrendbeli hivatali sikkasztás büntetésével vádolva állítottak a szegedi törvényszék elé. A vád szerint Góbi, akire a téglagyár, huszárkaszárnya jövedelmeinek, továbbá a világitási és fűtési átalánynak a kezelése volt bízva, összesen 13,478 korona 68 fillért sikkasztott.

Az ez év január 22-ikén megtartott törvényszéki főtárgyalás botrányos dolgokat derített ki a városi vagyonkezelésre nézve. A vádlott egyébként maga is beismerte, hogy soha naplót, vagy könyvet sem a kiadásokról, sem a bevételekről nem vezetett s nem tagadta azt sem, hogy a hivatali pénzeket hűtlenül kezelte, de azt állította, hogy nem a maga hasznára, hanem a fel-feltűnő hiányok betömésére fordította a pénzeket.

A bíróság a tárgyaláson kihallgatta dr. Hódy Mózes tiszti főügyészt, Szikszay Dezső városi tanácsnokot, Bangha Péter nyug. számvevőt, Kiss János tanácsnokot és Szathmári Ede ármentesítő hivatali pénztárnokot, szakértőül.

E tanúk vallomásaiból teljes nagyságában föltárult a vásárhelyi panama. Bebizonyosodott, hogy a városi vagyonkezelés rendszertelen, sőt rendetlen volt, az ellenőrzés hiányos, lanyha, megbizhatatlan.

A bizonyítási eljárás befejezése után a közvádló hivatali sikkasztás büntette miatt kérte elítélni vádlottat.

Az ítélet meglepő volt. A főtanács Góbi Józsefet a *vád- és következményei alól teljesen felmentette* oly megokolással, hogy a városi vagyonkezelés oly elhanyagolt s az ellenőrzés oly minimális volt, hogy még a szakértők sem tudták megállapítani, voltaképen kik és mennyit loptak és sikkasztottak.

Az ítélet ellen, amely tulajdonképen nem Góbit mentette föl, hanem Hódmezővásárhely közigazgatását ítélte el, a közvádló és dr. Hódy Mózes tiszti főügyész fölebbezést jelentettek be.

Igy került a nevezetes bűnügy a szegedi ítéltő tábla elé, amelynek ítéletét izgatott érdeklődéssel várták a vásárhelyiek.

A tábla dr. Rácz Gyula táblabíró előadása alapján hozta meg ítéletét, amely homlokegyenest ellenkezik a törvényszék ítéletével.

A másodbíróság megállapította Góbi ellen a hivatali sikkasztást s ezért a kamarást *két esztendei fegyházra ítélte*.

HIREK.

— **Röpirat a magyarok ellen.** Dühös hangú politikai röpirat jelent meg pár nap előtt Romániában. A röpirat, a mely nagy feltűnést fog kelteni, *Ploesti*-ben készült, ott is nyomatták ki, de úgy van tartva, mintha itt nálunk, Magyarországon íródott volna meg, mintha a magyarországi románok nézetét és panaszait tárná fel. A kiadó még azzal a ravaszsággal is élt, hogy a romániai város nevét alig látható

betűkkel nyomatta rá a szürke fedelű röpiratra, sőt a nyomda szignumája is úgy el van dugva, hogy csak szakértő szem fedezheti azt fel a mérges röpirat — hátán. A röpiratból ma még csak két példány van Aradon; ezek egyikét sikerült megszereznünk. Holnap fogják a gyalázkodó nyomtatványt expedálni és széjjelküldeni az egész országba, bizonyára a külföldre is. A röpirat címe ez: *Dupa zece ani de lupta nationala*. (Visszapillantás a tíz éves nemzeti harc után). Írója *Novák Miklós*, a mely név alatt *Lupulescu János*, a bukaresti Liga volt titkára rejtőzik. A röpirat hátlapján ökönyi betűkkel jelzi a jeles szerző, hogy a második kiadás Lipcsében fog megjelenni, 20.000 példányban. A szennyirattal — érdem szerint — mai lapunk vezércikkében foglalkozunk. Ottismertette van annak gyalázkodó tartalma is.

— **A király itthon.** A király ma reggel 5 óra 55 perczkor külön udvari vonaton kíséretével Gödöllőről a fővárosba érkezett, s 10 órakor általános kihallgatást adott. Ő felsége holnap, pénteken a Vérmezőn a helyőrség fölött szemlét tart. A szemlén résztvesznek az összes csapatok teljes díszben, s azokat *Lobkovitz* Rudolf herceg hadtestparancsnok vezeti a király elé. A csapatszemlére Ferencz Ferdinánd főherceg holnap reggel Budapestre érkezik. A csapatok reggel 8 órára vonulnak ki a Vérmezőre, a térparancsnokság által kijelölt helyekre, s 9 órakor kezdődik a szemle, a mely után a csapatok elvonulnak a király elé. A térparancsnokság a salétrom-raktár előtt tribünt állíttatott föl, a hova csak belépő jeggyel lehet bejutni. A király holnap délután 3 óra 40 perczkor ismét kiutazik Gödöllőre kíséretével s onnan hétfőn reggel tér ismét vissza, a mikor általános kihallgatás lesz. A mai általános kihallgatáson a felség elé járultak többek között *Szell*: Kálmáné *Windischgraetz* Lajos herceg, *Cseh* Ervin horvátminiszter, *Rakovszky* István, az állami számvevőszék elnöke, *Fay* Béla báró és *Okolicsányi* Sándor valóságos belső titkos tanácsosok, *Gulner* Gyula és *Szell* Ignác államtitkárok, *Jakabffy* Imre volt államtitkár, *Csáky* Károly gróf püspök, *Feilitzsch* Arthur báró, *Cziráky* László gróf és *Török* Ferencz kamarások.

— **Lónyay grófné a Burgban.** *Stefánia* grófné ma délelőtt ellátogatott a bécsi Hofburgba, hogy leányát, *Erzsébet* főhercegnőt, ki akkor érkezett meg Griesből, üdvözölje. A grófné férjének kíséretében a Burgnak ahhoz a kapujához hajtatott, mely közvetlenül leányának, *Erzsébet* főhercegnőnek lakosztályához vezet. Itt vált el *Stefánia* férjétől és egyedül haladt fel a főhercegnő lakosztályába.

— **Májusi ájtatosság.** Az *Oratorium-Egylet* a májusi ájtatosságok során két ízben vesz részt. Holnap, *pénteken* Arcadell Ave Mariá-ját egyes karra a capella *Sperber* Frigyes vezénylete alatt és f. hó 29-én *Schreyer* Harry igazgató dirigálásával a Schubert-féle Ave Mária-t éneklik nagy zenekar kísérettel. Az énekkarban közreműködnek: *Basch* Ida, *Basch* Istvánka, *Bayer* Bettelheim Ida, *Furnsinn* Irén, *Hartmann* Hajnalka, *Hegyessy* Gizella, *Herczeg* Róza, *Korbuly* Ilonka, *Kwitschala* Karolina, *Meisztrovich* Terka és Ilona, *Pollák* Terka, *Prielle* Cornélia, *Rámor* Lajosné, *Ruttkay* Anna és Margit, *Sági* Henrikné, *Seywarth* Irma, *Siebert* Hermina, *Schvarcz* Paula és *Josefin*, *Schvarcz* Eva, *Strifler* Juliska és *Erzsi*, *Schiffer* Józsa, *Schreyer* Paula és *Harriett*, *Szalay* Aranka. *Bajzaffy* János, *Bedeus* Károly báró, *Cziráky* Márton, *Doroghy* Márton Béla, *Fekete* Arpád, *Jancsovits* Ferencz, *Korom* György, *Ráskai* Miksa, *Sági* Henrik, *Sarlot* Lajos, *Sófalvy* György,

Schleiffer Antal, *Somló* Armin dr., *Tajty* Jenő, *Tóth* Béla, *Vincze* Miklós, *Weissberger* Lajos.

— **Kitüntetett grófné.** A király özv. gr. *Sztaray* Antalné szül. *Batthyány* Francziska grófné csillagkeresztes és palotahölgynek, a közjótekonyság terén szerzett érdemei elismerésül az első osztályu Erzsébet-rendet adományozta.

— **A román király utja** Fiuméből távirat tozzák: A román királyi pár és a trónörökös pár ma reggel utazott haza Fiuméből. Abbázia-ból *Szapáry* László gróf kormányzó kíséri őket hajón Fiuméba, a *Stefánia* molóra, a hat hét kocsiából álló udvari vonat várta a királyi családot. A pályaudvaron megjelentek: *Valentins* polgármester, *Gaál* és *Csöke* miniszteri tanácsosok, *Kuranda*, az „Adria“ vezérigazgatója és más előkelőségek. Mielőtt a királyi párt felszállt, a király és a királyné melegen megköszönte *Szapáry*nak, hogy abbáziai tartózkodásukat annyira kellemessé tette. Azután a király kezett fogott az ott lévő urakkal és mindegyikkel beszélgetett. A vonat, a melyre *Leitner* zágrábi üzletvezető vezet, fél 1 órakor indult el Fiuméből, este 10 óra 15 perczkor érkezik Budapestre és holnap este 8 órakor Bukarestbe.

— **Eljegyzés a királyi házban.** *Mária* *Rajnerich* főhercegnőt, *Károly* *Salvator* és *Mária* *Immaculata* leányát eljegyezte a württembergi herceg. A menyasszony 1878-ban született. Legifjabb huga *Salvator* főhercegnék.

— **A hadügyminiszter a magyar iparnak.** A delegáció hadügyi albizottsága — mint tudósítónk táviratozza — ma folytatta tegnap félbeszakadt tárgyalásait. A költségelőirányzat részletes megvitatása volt soron. Nevezetes momentum a mai ülésnek *Krieghammer* hadügyminiszter kijelentése, amely kilátásba helyezte, hogy ezután a magyar ipar a felemelkedés útjára lép. A hadügyminiszter hangsúlyozta, hogy *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter kívánságai, amelyeket e tekintetben közös kormányval való tárgyalásokon kifejtett, jövőre mind teljesülni fognak.

— **A főrabbi esküje.** Széles körű mozgalmat idézett elő a nagyváradi orth. izr. hitközség főrabbiának: *Fuchs* Mórnak ismeretese, a mely abban áll, hogy a főrabbi nem akarta födetlen fővel letenni a törvényben előírt esküt a járásbíró előtt, a miért kétszáz koronáig terjedő pénzbírságot szabott ki a főrabbi *Besseney* járásbíró. Az esetet mindenfelől különbözőképpen kommentálták s egyrészt napirenden kívánták tartani az ügyet s tekintetbeni sérelem orvoslása végett az igazságügyminiszterhez intézendő memorandum sürgettek. A mozgalom már nagy mérvet ért, de ez most már tárgytalan s valószínűleg abban marad. Mert ma hasonló eset történt és ez szerencsés megoldást nyert. A nagyváradi járásbírósnál volt beidéztve *Ullmann* Salamon Sándor okleveles rabbi, az orth. hitközség alelnöke, tanuvallomására esküt kívánt *Beszterszky* Elemér aljárásbíró. *Ullmann* Salamon erre kijelentette, hogy ő az esküt vállalásának szabályai szerint csak *fedett fővel* teheti le. *Beszterszky* Elemér járásbíró erre kijelentette, hogy nem akarja *Besseney* költségét dezavualni s ezért ragaszkodik ahhoz, hogy *Ullmann* Salamon az esküt a törvényben előírt módon, tehát fedetlen fővel tegye le. *Ullmann* Salamon erre az esküt a törvényben előírt módon *letette*. Mivel *Ullmann* Salamon hitközség vezérfőfia s okleveles rabbi világszerte ismert, hogy peticionális mozgalom abban marad, hogy kényes ügy, mint minden vallásfelekezeti kérdés, a társadalom békéje szempontjából ilyen módon megnyugtató megoldást nyer.

— **A vaggongyári munkás dalkör zászlója.** Egy remekbe való lobogónak bámulatára csoportosult a közönség a Scherhag H. és fia Andrassy-téri kézimunka müintézetének kiratata előtt. A zászló az aradi vaggongyári munkás dalkör részére készült, a legnehezebb vi-
centini selyem damasztból. Ezen a gyönyörű bordó piros alapon a valódi himző arany kan-
illákból, homályos, fényes és bodor aranyból való a disztés. Az egyik oldalán lantlátható, körö-
ze pedig a következő felírás: *Szivünk melegtől ed-
rődjön a kar — Munkára hevitve zendüljön a
Zal.* A másik oldal felirata ez: *Waggongyári
munkás dalkör Aradon. 1900.* Itt láthatók a
lobogó sarkaiban a gyár szakmát szimbolizáló
jelvény csoportozatok. A zászlóra való remek,
nehéz selyem szalagokat — halvány kék és
fehér színben — Ramor Lajosné urnő zászló-
anya adományozta. A fehér szalagon ez a fel-
írás áll: *Ramor Lajosné az aradi vaggongyári
munkás dalkörnek. 1900. május hó 24-én;* a kék
szalagon: *A munka nemesít — A dal lelkesít.*
A szalagokon Szt. István király és Illés próféta
képei láthatók szép olajfestményben. A zászló
minden része: a himzések, a tüfestés, az olaj-
festmények mind a Scherhag-féle müteremben
készültek, melynek a nagy kézi ügyességet
génylő munkákon főképen a kiváló izléses
kiállítás miatt válik nagy dicséretére. Bámula-
tos harmóniába olvadnak az aranyos ornam-
tikák, a babérfüzérek, az amblémák. A hatást
azután teljessé teszi a zászló és a szalagok
színének harmóniája. Hogy a remek lobogóról
teljesen beszámoljunk, megemlítjük, hogy a
nyele *Berán* Antal kárpitos és disztó mühe-
lyének érdeme.

— **A csehek forrongása.** A cseh főváros-
ból táviratozzák, hogy Horschitzban lármás
tüntetést rendeztek ma az új nyelvtörvényja-
vaslatok ellen. Este mintegy ezer tüntető vo-
nult végig lampionokkal, cseh nemzeti színek-
kel az utcákon. A lampionok ilyenféle felíra-
sokkal ékeskedtek:

— *Clary meghalt! Körber nemsokára követni
fogja! Éljen a cseh állam!*

A csendőrkaszárnya előtt a tömeg zajos
tüntetéseket rendezett. Sok városi képviselő is
részt vett a tüntetésben.

— **Hideg május.** A tavasz poétáit alaposan
megcsufolták ez idén azok a bizonyos fagyos
szentek. A meleg napsugárról, meg a rózsafa-
kadásról hiába készültek a zengő rímek, mert
a „langy tavasz szellő” helyett — úgy látszik
— megmaradnak a „hideg fuvalmak.” Ma is
mindenfelől zivatart, jégesőt jelentenek tudó-
sítóink. És ez már, sajnos, nemcsak a poétá-
kat érinti kellemetlenül, hanem a gazda-
népet is, mert hosszú időn át fáradtak, ime
öt percz alatt tönkreveri a termést a jég. —
Losonczi, Mramorákról (Temes megyében)
és Monostorszegegről pláne komolyabb hírek
érkeznek. — Órákhosszat csakugy szakadt
ezeken a helyeken az eső. Aztán a már amugy
is felig elpusztult termést végkép tönkretette a
galambtojás nagyságu jégeső.

— **Csőd Aradon.** Az aradi törvényszék egy
husz év óta fennálló aradi cég ellen rendelte
el ma a csődöt. *Kronberger* Mór, Asztalos Sán-
dor-utczai bőrkereskedő maga kérte ma reggel
a csőd elrendelését, miután fizetéseit beszü-
netni volt kénytelen. A cég passzívái megkö-
zelítik a 30.000 koronát, aktívái jelentékenyen
kisebnek.

— **Az idegen cégér.** *Áliparosok* czimen
mintegy két héttel ezelőtt megirtuk, hogy mi-
lyen komoly veszedelem fenyegeti azt az üdvös
és hazafias mozgalmat, amely a honi ipar tá-
mogatása érdekében megindult. Magyarországi
vállalkozók a honi ipar cégére alatt árul-
ják *külföldi* portékájukat. Ez ellen a vál-
lalkozás ellen, amely legalkalmasabb a ma-
gyar ipar diskreditálására, a fővárosnál megta-
lálták az ellenszert. A városi üzemekhez kel-
lett elsőrendű hengerkenő olaj. Tizenhárom
pályázó 22 olajat ajánlott. Az árlejtés fel-
téteteleinek azonban csak öt pályázó hét
mintája felelt meg. A legolcsóbb egy kül-
földi vállalkozó volt, aki hűségesen megval-
lotta, hogy *Sziléziából* szállítja az olajat,
ahol amerikai nyers anyagot dolgoznak föl.
Egy budapesti cég azonban métermázsán-

kint két koronával *drágább* ajánlatot tett.
Az árlejtő bizottság mégis a budapesti cég
ajánlatát akarta elfogadni, mert az ajánlat sze-
rint az amerikai nyers anyagot *ittthon* dolgoz-
zák föl. Előbb azonban a bizottság helyszíni
szemlét tartott a cég budapesti telepén s kon-
statálta, hogy a budapesti cég is *külföldről* ho-
zatja a *kész és feldolgoott* olajat. Ezek alapján
a szállítást a *külföldi cég* kapta meg. Minden-
esetre helyes volt a bizottság óvatos eljárása,
de módot kellene találni arra, hogy a magán-
fogyasztó is biztosítva legyen, hogy honi ipar
czimén csakugyan hazai gyártmányt kapjon.

— **Még egy tömeges katonai áthelyezés**
Rendesen valami oka van annak, ha egy hely-
őrségben tömegesen történik az áthelyezés.
Legutóbb, mint megirtuk, Egerből osztották
széjjel a tisztikart. Az ott állomásozó ezred majd-
nem valamennyi tisztjét elhelyezték és többet
nyugdíjaztak. Sokáig találgatták ennek az
okát s most kiderült, hogy az ezredéves ünnep
alkalmával történt valami, aminek folyamánya
lett az áthelyezés és nyugdíjazás. Most a *pécsi*
m. kir. honvédezred tisztikarában történt nagy
hirtelen változás. Egyszerre hét katonatisztet
helyeztek el Pécsről más ezredékhez. Áthelyez-
ettek *Sakszon Béla, Nagy Kázmér, Várady Géza*
főhadnagyok, *Joksmann Nándor, Sandl Géza,*
Jeszenszky József és Juhász Béla hadnagyok
Szokatlan a tömeges áthelyezés és a katonai
körökben úgy vélik, hogy valaminek meg kel-
lett azt előznie.

— **Tanítóképezdészek zászlószentelése.** Az
aradi állami tanítóképző intézet zászlószentelé-
se, mint tudjuk, vasárnap d. e. 11 órakor lesz.
A végleges program már össze van állítva.
A zászlófelavatás a Lyceum disztermében fog
végbemenni. Este az ünnep alkalmából a vá-
rosliget nagyteremben hangversenyyel egybe-
kötött táncmulatság lesz. A zászlóavatás sor-
rendje. 1. Himnus: Előadja az ifjuság énekkara.
2. Megnyitó beszéd. Elmondja *Szabó József*
igazgató. 3. Uda. Irta: *Decsy Géza* tanár. Elő-
adja: *Balázs Géza* III-ad éves tanítónövendék.
4. A zászló felavatása. Szegbeverés. 5. Zászló
átadás. 6. Szózat: Előadja az ifjuság énekkara.
A hangverseny műsora. 1. Bach S.: „Gavotte
és Musette.” Előadja az ifjuság zenekara. 2.
Auer: „Magyar rhapsodia.” Hegedűn előadja
Budits Mátyás tanár, zongorán kíséri *Sághi*
Emillia urhölgy. 3. Rudnyánszky Gyula: „A
gyáva” monológ. Előadja: *Berzaneszku* *Jakab*
II-éves tanítónövendék. 4. Gaál Ferencz: „Só-
hajtság.” Előadja az ifjuság zenekara. 5. Haen-
del: „Largó.” Előadja az ifjuság zenekara. 6.
Kürty Emil: „A komikus.” monológ. Előadja
Szadai Ferencz, az aradi szintársulat tagja. 7.
Weber K. „Czigány-kar,” vegyeskar, zenekar
kísérettel. Előadja az ifjuság ének- és zenekara
a következő hölgyek szives közreműködésével:
özv. *Vargáné I. Paula* urnő, *Bene Ilona,* *Bér-
czi Etta,* *Brassoványi Erzsike,* *Brunhuber Ma-
riská,* *Budai Iduska,* *Buhwald Juliska,* *Buch-
wald Zelma,* *Burián Kriszta,* *Contea Minerva,*
E. Illés Margit, *Kilényi Margit,* *Klein Terus,*
Kovács Jerne, *Kresz Vilma,* *Lukinits Irén,* *Lu-
kinits Margit,* *Molitorisz Erzsike,* és *Molitorisz*
Mariska urhölgyek. Kezdeté este fél nyolcz óra-
kor Belépti-díj: Családjegy 3 korona, személy-
jegy 2 korona, diákjegy 1 korona.

— **Árviz a szomszédban.** *Brádi* tudósítónk
jelenti: A brádi járáshoz tartozó *Felső-Kajanel*
község ma nagy veszedelemben forgott. Óriási
felhőszakadás következtében a patakok meg-
dagadtak, a kertek és földek nagy részét el-
öntötték, sőt még a vetéseket is kimosták a
földből. A lerohanó ár egy embert magával so-
dort. A szerencsétlent nem sikerült megmen-
teni; felelt a vízbe. A víz fákat tépett ki tö-
vestől s úgy ragadta őket magával a lejtős
hegyi uton, mint egy könnyű pelyhet. A kár
igen nagy.

— **Ongyilkos árvaszéki ülnök.** Zala-Eger-
szegről táviratozzák: *Szamecz* György Zala-
megye árvaszéki ülnöke ma öngyilkos lett.
Revolverből golyót lött torkába és reggel kil-
encz órakor meghalt. Az öngyilkos fiatal, 35

éves volt, boldog házasságban élt és vagyonos
ember volt. Senki nem sejtí, mi lehetett az
öngyilkosság oka. A társadalomban közkedvel-
ségnek örvendett, s mint szorgalmas hivatal-
nok szép jövő előtt állott. Neje kis fiával a
szomszéd szobában volt, mikor az öngyilkos-
ságot elkövette, de mikor a lövés durranására
a szobába rohant, a fiatal férfi már menthe-
tellen volt.

— **A makói polgármester fegyelmi ügye.**
Makó város felfüggesztett polgármesterének,
Szell Györgynek a fegyelmi ügye a befejezés-
hez közeledik. *Lonovics* József főispán a köz-
igazgatói bizottság fegyelmi választmányát e hó
19-ikére, szombaton délután 4 órára hívta ösz-
sze, hogy *Szell* György fegyelmi ügyében, mi-
után a vizsgálat teljesen be van fejezve, itéle-
letet hozzon. A makói közönség érdeklődése a
fegyelmi választmány ítélete iránt a lehető
legnagyobb s mindenki feszült kíváncsisággal
várja.

— **Erettségiző kisasszony.** Debreczenben a
most folyó érettségi vizsgákon külön asztalnál
szép, fiatal leány ül, ki komoly elhatározással
készül az érettségihez. A diákkisasszony *Pün-
kösty* Margit, *Pünkösty* Ferencz műszaki taná-
csos leánya, ki bizonyára szép sikerrel fogja
letenni az érettségit.

— **Egy honvéddaprod öngyilkossága.** A
pécsi honvéddaprodiskolában agyonlötötte ma
magát *Jerffy* Andor másodéves növendék, a
győri kereskedelmi és iparkamara elnökének
a fia. Szerelmes volt egy győri leányba és a
nagy szerelem halálba vitte a boldogtalan fiut.
Több levelet hagyott hátra. Egyben szüleitől
bucsuzott, egy másikban egy ludoviceumi ba-
rátjától vett búcsút. Iskolatársainak képes le-
velezőlapokat hagyott hátra. Halála nagy részvé-
tet keltett.

— **A belügyminiszter az ólomgyárakról.** A
belügyminiszter körrendeletben figyelmezteti
Aradvárosát és a többi törvényhatóságokat az
ólomárúk forgalomba hozatalánál létező vissza-
élésekre. Gyakran megesik, hogy külföldi ólom-
gyárosok ügynökei a magyar gyárak képviselői-
nek adják ki magukat és így igyekeznék tudadni
áruikon. A miniszter figyelmezteti a törvényha-
tóságokat erre, azzal, hogy Magyarországon csu-
pán két ólomgyár van.

— **Gyilkossági kísérlet egy rendőr ellen.** Egy
községi rendőr ügyességének és bátorságának
köszönhető, hogy ma éjjel *Eleken* egy notórius
betörőnek jól kieszt rablógyilkossági kísérlete
hiusult meg. A községi rendőrök, kik az ut-
czákat minden éjjel bejárják, örködve a lakos-
ság közbiztonsága fölött, ma éjjel ugy két óra
tájban egy ház kamrájából gyöngye lobogó vilá-
gosságot láttak előtörni. A dolog gyanút kel-
tett a rendőrökben. *Braun* Adám rendőr elin-
dult megnézni, hogy ki jár a kamrában. Nesz-
telenül átugrott a kerítésen és odalopóztott a
a kamra ajtajához. A kamrában egy gyanus
külsőjű egyén éppen zsákba gyömöszölte a
szegről leakasztott szalonnát és kezében egy
nagy boros flaskót szorongatott. A bátor rend-
őr látva ezt, betörte a kamra ajtaját. A tolvaj-
nak azonban sikerült kisiklani a rendőr kar-
mai közül és néhány ugrással az alacsony ház
padlásán volt. A rendőr sem volt rest és utána
ugrott. Mire azonban a rendőr a padlásra ért,
a tolvaj már az udvaron járt ismét. A rendőr
utána. Ez a hajtó vadászat rendőr és tolvaj kö-
zött jó ideig tartott. Midőn a tolvaj látta, hogy
nem menekülhet, revolvert rántott és rálőtt a
rendőrrre. A golyó azonban nem talált. Miután a
revolvere csak egy golyóra volt töltve, hirtelen
nekiesett a rendőrnök és az annak oldalán függő
revolverét akarta elvenni. A rendőr erre kardot
rántott és rásujtott a tolvajra, kinek egyik uj-
ját levágta. A tolvaj dulakodni kezdett a rend-
őrrel, aki önvédelemből három súlyos csapást
mért kardjával a tolvaj fejére, mire az elká-

bult. Így sikerült a vakmerő tolvajt elfogni és beszállítani a község házára. Itt megmotozták a még mindig ájult embert és kilencz álkulcsot találtak nála. Nagysokára magához tért, mire kihallgatták. Vallani ugyan nem akart, csak azt mondta, hogy szolnokmegyei illetőségű és *Adamik* Istvánnak hívják. Sebei oly súlyosak, hogy be kellett szállítani a községi kórházba. Holnap kiutazik a vizsgálóbíró Elekre, a vizsgálat megindítása céljából, mert azt hiszik, hogy nagyobb betörő bandának tagját sikerült elfogni a tolvaj személyében. A derék rendőr bizonyára elnyeri bátorságának jutalmát.

— **Az iparosok nyugdíjgyelete.** Az aradi kerületi iparosok nyugdíj- és rokkant-egyletének alapszabályait már másodizben küldte vissza a belügyminiszter. Az a kifogása, hogy az alapszabályok a tagok anyagi érdekeit nem biztosítják kellőleg, továbbá az utóbbi időben gyakran előfordult visszaéléseket nem zárja ki.

— **A pestis közeledik.** Koustantinápolyból táviratozzák: Egy Szmirnából érkezett újabb bakterológiai jelentés azt mondja, hogy a Szmirnában gyanus tünetek között megbetegedett embereken a *pestis bacillusait* konstataáltak. A közegészségügyi tanács ma rendkívüli ülést tartott és elhatározta, hogy azokat az utasokat, a kik hajóval érkeznek Szmirnából, a klazomenei kórházban 48 órai megfigyelésnek vetik alá. Azokat az utasokat, akik vasuton utaznak el Szmirnából, szintén orvosi megfigyelés alá helyezik és rendeltetésük helyén is orvosi felügyelet alatt tartják. A Szmirnából elinduló vonatokat orvosok kísérik. A Szmirnából jövő árukat az első kikötőben, a melybe elindulásuk után érnek, orvosilag megvizsgálják. A Szmirnából jövő gőzhajók helyiségeit fertőtlenítik és az esetleg talált patkányokat elpusztítják. Szmirnában konstataáltak, hogy ott temérdek patkány pusztul el.

— **Száz korona a szegényeknek.** *Verzár* Gyuláné urnő, néhai *Jakabffy* Etelka emlékére 100 koronát adományozott a városi szegények részére. A pénzt ma osztották ki.

— **Egy örült garázdálkodása.** Egy svéd távirat jelenti, hogy a Mäler-tavon rémes pusztítást követett el egy örült. A *Götting* nevű hajó a *Princ Karl* hajóval találkozott a tavon. Ez utóbbi fedélzetén pisztolyt szegezve a *Götting* ellen kiabált egy ember:

— Ha valaki idejön, lelövöm!

A *Götting* csolnakot bocsátott le és emberei átmentek a *Princ Karlra*, a hol rémes jelenetet láttak. A hajó legénységéből öt ember, köztük a kapitány is halott volt, 12 súlyosan meg volt sebezve. Az utasok kabinjaikba voltak zárva s ott tehetetlenül várták a szabadulást. Egy örült matróz követte el a pusztítást. Mikor a *Götting* legénységét közelendni látta, a hajó másik oldalán csolnakba szállott és eltűnt. A veszedelmes örültet kutatják.

Mint késő éjjel telefonozták, a gyilkos örültet, a ki megmenekült, négy rendőr fogta el. Két revolvert és 72 töltényt találtak a zsebeiben. A neve: *Nord Lund*. A kapitánytól, kit lelőtt, nyolczszáz koronát rabolt el.

— **Halálozás.** Özv. Darvas Lajosné szül. Bálint Mária a maga, ugy gyermekei Lajos és Márton, anyósa özv. Dona Jánosné, édes anyja özv. Bálint Sámuelné, sógorai Doda Károly és neje és ezek gyermekei Doda János és neje és ezek gyermekei, sógornője Doda Rozália férj Kovács Mihályné, ennek férje és gyermekei, nemkülönben számos rokon és jóbarátok nevében is fájdalomtelt szívvvel tudatja forrón szeretett és felejtethetlen férje, illetőleg apa, fiu, fő, testvér és rokon, *Darvas* Lajos a. cs. e. v. fékezőjének folyó évi május hó 17-én reggel 4 órakor életének 34-ik és boldog házasságának 9-ik évében hosszas betegség következtében jobblétre szenderült. A megboldogult drága halott földi maradványai f. hó 18-án délután 5 órakor fognak az ág. evang. hitvallás szerint Dohány-utca 9. sz. házában beszentel-

etni és a felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Aradon, 1900. május 17-én Béke poraira!

— **Kincs a kocsiban.** Becsületességének szép példáját adta tegnap Berlinben egy *Jürgens* nevű kocsis. A pályaudvarra szállított egy utast s midőn ez fuvardíját kifizetve távozott, *Jürgens* megvizsgálta a kocszi belsejét — nem-e maradt ott valami. Ahogy a kocszi párnáját végig tapogatta, egy pénztárca akadt a kezébe. Kinyitotta, hogy megnézzé mi van benne és nagy ámulatára látta, hogy egy 50,000 márkáról szóló cheek és 21,000 márka készpénz pihen benne. A kocsis azonnal beszaladt a pályaudvarra, utasát keresve, hogy visszaszolgáltatassa neki az elveszett összeget. Az utas *Donah* gróf még észre sem vette tárczájának eltűnését és a kocsis becsületességén annyira meg volt lepve, hogy szó nélkül 3000 márka jutalmat adott neki.

— **Osztályosjáték.** Ma kezdődött meg az új osztályosjáték első osztályának huzása. Két nagyobb nyeremény került ma ki az urnából. *Huszezer* koronát nyert a 22138 számú, *tízezer* koronát az 52321 számú sorsjegy.

— **Megörült a leánya halála miatt.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A 986. sz. rendőr ma a Ferencz József-téren egy ide-oda szaladgáló embert pillantott meg. Szemeivel folyton a járdát nézte, s úgy tett mintha valamit keresgélne. Közbe érthetetlen szavakat motyogott.

— Mit keres maga? — kérdezte végre a rendőr, a kinek gyanusnak tünt fel az ember.

— A lányomat! — felelte az zavartan. Eltemették, de azért itt kell lenni. Itt valahol a járdán!

Szemeiből könnyek folytak, a míg ezeket mondotta. A rendőr látta, hogy elmebeteggel van dolga s bevitte a főkapitányságra, a hol a rendőrorvos hivatalosan konstataálta rajta az elmeháborodottságot.

— Hogy hívják? — kérdezte tőle az inspekziós tiszt.

— A lányom, lányom! — felelte egyre az örült.

Annyit mégis ki tudtak belőle menni, hogy valamikor segédjegyző volt egy közeli pestmegyei községben, Dukán s állítólag *Félix*-nek hívják. A rendőrség a lipótmezei tébolydába szállította.

— **Az érzékeny főmarsall.** A *Narodni Listy* jelentése szerint *Lobkovicz* György herceg, Csehország főmarsallja, ma Bécsbe utazott, hogy főmarsalli tisztségéről való lemondását beadja. A nevezett lap jelentése szerint a herceg azért teszi le a hivatalát, mert egy német lap azt írta, hogy a király csodálkozásának adott kifejezést, hogy a herceg a cseh tartománygyűlésen nem utasította rendre *Baza* dr. és *Praschek* képviselőket legutóbbi beszédjük alkalmával. A herceg azt hiszi, hogy a lap e cikkét a kormány sugalmazta — és ezért lemond hivataláról.

— **Gyilkosság a törvényszék előtt.** *Buchholz* előkelő földbirtokosnak valami pörös ügye volt a cossenblatti törvényszéken. A bizonyítási eljárás során négy tanu terhelően vallott *Buchholz* ellen, mire a földbirtokos oly dühbe jött, hogy revolvert rántva rálőtt a tanukra. *kettő szörnyet halt*, kettőt pedig a kiröppenő golyó súlyosan sebesített meg.

— **Vasuti szerencsétlenség.** *Csernus* Pál czeplédi születésű, 69 éves váltóúrt a budapest-ferencvárosi személypályaudvaron halálos szerencsétlenség érte. Kocsi tolatás közben egy tartalék-mozdony elgázolta s annyira összeroncsolta, hogy a szerencsétlen öreg ember rögtön meghalt. A vizsgálat adatai szerint saját vigyázatlansága okozta a szerencsétlenséget. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Kettős gyilkosság.** Lembergben ma este *Vojtun* Anasztázia 26 éves házmesternét és tiz éves, *Jusztina* nevű unokahugát, lakásukon

meggyilkolva találták. A tetteseket még nem sikerült kinyomozni.

— **Elevenen a sirban.** Salgótarjánról írják a hátborzongató esetet. Baglasiálján történt a bányafelügyelőt most vasárnap annak rendje szerint eltemették. Ott volt az egész népe, amikor délután letették a sirba. Harfél nap telt el azután. Szerdán délben egy nyugdíjas bányász járt künn a temetőben véletlenül éppen *Krausz* sírjára heveredve. Egyszerre csak mozgást hall a hantok alól, multen ugrik föl, és befut a faluba és mázza a népet ezzel a riasztó kiáltással:

— *Krausz mozog a sírjában!*

Úszeszvetten rohantak ki és fölásták a telmes gödröt. Es ahogy fölnyitották az eltemett koporsót, valóban élve lelték meg az eltemett embert. Rettenetes állapotban volt. Tetlenségében véresre marcangolta magát szakállát kitepte. Ebben az irtózatoss állapotban vitték a kórházba.

— **Egy pap-herceg szónoklata.** Szent-Júlián-ünnep alkalmával a prágai szent-János templomban *Miksa* szász herceg, aki 1896. évben katolikus pap, egyházi szónoklatozott, amely alkalommal a templom hajója zsúfolva volt. A hallgatóság legnagyobb részét előkelő és nemesi családok tagjaiból állt, nagy figyelemmel hallgatták a pap-herceg beszédét. *Miksa* herceg *Mária Jozefa*-tő hercegnő fivére.

— **Modern salamoni ítélet.** Erdekes mellett modern salamoni ítéletről értesül a *Fürter Zeitung* Shanghaiból. Három ember meg a bírónál, előadva, hogy mindhármuk nőért rajonganak és miután nem tudnak megadni, hogy kié legyen az asszony, elhatározták, a bíró igazságos ítéletének vetik alá magukat. A bírónak sön a bíró az ő boldogságuk felett. A bíró a kezébe rejtette és a hites férj és a két ellenfél türelmetlenül várta az ítéletet. A bíró hosszas gondolkodás után megszólalt:

— Miután megegyezni nem tudok, úgy döntök, hogy az asszonynak meg kell halnia!

Nyomban poharat hozatott, melybe bort és a pohárba sötét folyadékot öntve, arra kérésre ritette a „vitas“ nőt, hogy a pohár tartalmát igya. A bor nemsokára megtette a hatást. A nő dadogva, hebegve kezdett beszélni, mintha a közeledtet érezné.

Erre várt csak a bölcs bíró. Előhívta az asszonyt s meghagyta neki, hogy a nőt szállítsa a bírónak. A férfi azonban szabadkozott, miután haldokló szonyra nem pályázott, sőt irásban le is mondt a nő bírásának jogáról. Eppen így cselekedett a másik is. A harmadikra nézve is kellemetlen dolog, de miután ő volt a nő törvényes férje, elhatározta, hogy a haldokló nőt haza viszi. A bírónak a mandarín így szólt:

— Ez a bölcs elhatározás nem fogja megvalósulni. Nő csak részeg a bor élvezetétől, amit én a borba töltöttem az nem méreg, fekete cukor volt.

A férj nagy örömmel vitte haza becsületességét, aki hazaérve lerogyott és egész nap nem tudott felmenni. A salamoni ítélet a maga egyszerű bölcsességgel visszaadta férjének a nőt.

— **Öngyilkos háziúr.** A csendes *Buchholz* szenczácziója van. A Budán oly nagy népszerűségnek örvendő *Peringer* név egyik öngyilkosságot követett el. *Peringer* János katosmester az öngyilkos. Vagyonos háza, nagy műhelye és telkei vannak. Szívesen játszott a II. kerületi polgárságnak társaságában. Mindössze harmincznyolcz éves volt, több gyermek atyja. Hogy mi vitte rá a tért, az még nem került nyilvánosságra. *Peringer* János tegnap délután elment a *Betért* egy vendéglőbe, onnan a határba ment. A *Trombitás-utca* végén a pékei telke van, melyen egy kidült-bedült csónak áll. Ebben a csónakban követte el a tért *Peringer* János. A revolver csónak szívének irányozta s megnyomta a

De a nagy izgatottságában megrándult a szíve alatt furódott be. Vérebe borulva, eszméletlenül halt meg. Vérebe borulva, eszméletlenül halt meg. Vérebe borulva, eszméletlenül halt meg. Vérebe borulva, eszméletlenül halt meg. Vérebe borulva, eszméletlenül halt meg.

Börtön elől a halálba. Milanóban ma este edes barátja, *Atliato* tábornok lakásából az utcára ugrott és szörnyet látta. Az ezredes a csödbe jutott *Nova Milano* társaság felügyelő-bizottságának elnöke és abbeli felelőse, hogy a törvényszék t felelősségre vonják és bezárják — öngyilkos lett. A tetőtől-talpig derék és becsületes óna tragédiája nagy részvétet kelt Milanóban.

A bácskai korhely vége. Híres vidék eltemeska vidéke sok egyéb közt arról is, hogy Teheteremnek a legszivósabb ivók s a legvagyágát. b verekedők. Ennek a fajtának egyik diszjánya volt *Tomesov* Miklós, kinek most önkossága híret jelentik Szántova községből. gy ivótornáiról s bámulatot keltő tivornyáiról Jánoságos legendák keringtek a Bácska vidétem Mondanunk sem kell, hogy tovább tartott

66. **Szomjusága, mint a pénz.** Vagyona fogytán tartottan úgy elégitette ki ivókedvét, hogy kifolásiáde a pinczéből a boltzatot tégiát és eladta. részben ennek az árát elitta, áruba bocsájtotta akiáza összes ajtait és ablakait, nemkülönben zseg kapuit. A szomjuság azonban még mindig perczesttyörte a bácskai Falstaff hatalmas torkát, dta hát a ház zsindefedélet s mikor az

és tből is, eladható tárgyól is, mindenből ki-
vett, a szenvedelme bünye vitte. Betörést
jelenek. *Tomesov* persze menekült, üldözői min-
eütt nyomában voltak. Így ért a Dunához, a
egyegy folyamon átuszott, de mikor látta, hogy
k, hogsendörök csónakon követik, a tulsó parton
at. Döntötte magát egy fára. Mire üldözői odaér-
a fej — meghalt.

A háboru, a házasság és az üzlet. Szor-
ruak mostanság a büszke Albion leányai. Két-
zotvenerer életerős, egészséges fiatalemberrel ke-
bb fogja megkérni a kezüket, s ha még sokáig
lesznek a háboruban, kevés leány kerül párta
t londoni anyakönyvesek ugyan azt mondják,

é a házasságok száma szaporodott, amióta a há-
kényszó kitört. „Csak“ 146.666-szor mondták ki a bol-
kító igent rövid három hónap alatt. Egy statisztit-
t. A még azt is kiszámította, hogy ez az arány hat
a házasszával kedvezőbb, mint tavaly. Csak azért
t az a sok házasságkötés, mert az angol ladyk
az egy misszek hűsége sem áll valami erős lábon, köny-
sa-al on a faképnél hagyják a honfiakat, ha nincsenek
kölökben, s a szegény katona, mit tehet egye-
mondott. Hymen rózsaláncaival fűzi magához a szíve vá-
t a mizottját. Az angoloknak különben is megvannak a
volt aguk jó szokásai. Azok a bizonyos legöregebb asz-
férje, nyok azt állítják, hogy a jó vagy rossz idő, jó
Erre gy rossz üzlet sokkal nagyobb befolyással van a
zasságkötésekre, mint a háboru. Mégis csak prak-
karmus egy nemzet ez az angol!

Urino öngyilkos kísérlete. Fialtal uriasz-
handony, alig egy éves, üde menyecske szánta
lálra magát. Tán pillanatnyi szeszélyből, be-
ipett és indulatában akarta eldobni életét, mikor
p alud kához emelte a méreggel tele poharat. *W. L.*
sségőv zott szobájába, honnan csak görcsös, fuldokló
kögását hallotta a gyanakodó cseléd. Azután
udánártelen elnémult a sírás és éjféli csönd lett a
pszeris szobában. Nemsokára hazatért a férj, aki
viselőjába zörgetett az ajtón, hasztalan esengett,
ános lmánkodott: nem hallgatott senki a szavára.
embégre is a férfi bezuzta az ajtót s ott találta
zereplését, a szép, karcsu asszonyt a szoba pad-
sadalján iszonyu görcsökben. A menyecske gyufa-
es, nádatott ivott egy egész vizes pohárral. A gyors-
végan alkalmazott orvosi segítség azonban ha-
sságnarosan megmentette a viruló asszonykát, aki
azulna már igen bánja fölhevült állapotban elköve-
a veett cselekedetét, mely bizony végzetessé is
rdőbálhatott volna.

Füst nélkül égő kőszén. Eddigélé — ugy
égzetőlván — nincs egyetlenegy füstemesztő ké-
sövétzülék sem, amelyikre azt lehetne mondani,
avasogy megérdemli nevét, mert felfogja az ösz-

szes füstöt; füst nélkül égő tüzelő-anyag azon-
ban már van, mint a fenti czim mutatja. Ang-
liában nemrégiben tettek a füsttelen szénnel
próbát s a kísérletek az ideális állapotokig ve-
zettek, mert a szoba közepén elégetett briquette
egy szemernyi látható füstöt sem hagyott maga
után. A füsttelen szén jó melegfejtő, mert egy
kilogrammja tizennégy kilogramm vizet tud
gőzzé alakítani. Ezt az újfajtá tüzelőt briquette
formában szállítják és pedig ötkilogrammos
darabokban ipari, 1/4 kilogrammos darabokban
házi célokra. Londonban jelenleg 22 korona
(21 shilling) a füsttelen szén tonnája. Fischer
bécsi szabadalmi közlönye szerint az új szén
hét százalék kátrány és marómészből, meg 93
százalék szénporból áll. A keverék oly erősen
sajtolt, hogy a tüzelés alatt sem esik szét.

— **Adomány.** *Kusztalik* József 2 koronát ado-
mányozott a polgármesteri hivatal utján az aradi
Szenháromságszobor alap javára.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk,
hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő
urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.)
képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad min-
den a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny
kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Szédelgés

világkiállítási kitüntetésekkel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 17.

Rövid időn belül több világjáró szélhámos
vendégszerepelt Aradon több-kevesebb szeren-
csével. Ezek között egészen új zsánerű a leg-
ujabb csaló, ki tegnapi tartózkodott itt s *párisi*
világkiállítási éremekkel szélhámoskodott. Azzal
akart becsapni több kereskedőt és iparost, hogy
a világkiállításon *kitüntetések* eszközöl ki szá-
mukra, ha ezt megfizetik neki.

A szédelgő tegnap reggel érkezett Aradra
Budapest felől. *Francois Corriege*-nek nevezte
magát, néhány helyen pedig R. C. von *Schwal-
be*-nek. Magas, fekete bajuszos, ragyogó szemű
ember volt, hosszú gummi köpenyegben, külö-
nös formájú, egyenesszélű kemény kalapban
járt.

Azt mondta, hogy Párisban előkelő össe-
kötetései vannak, melyek révén érmekeket és
más kitüntetések eszközölhet ki. Biztatta az
iparosokat, hogy csak küldjék fel tárgyaikat a
kiállításra, mert bár az megnyitott, még nem
késő. Az érmekeket azután megkapják. Annyira
vitte a dolgot, hogy egész dijszabási táblázatot
mutatott be a kilátásba helyezett érmekre
nézve, mely szerint

- nagy arany-érem . . . . . 840 korona,
- kis arany-érem . . . . . 600 korona,
- ezüst-érem . . . . . 400 korona,
- bronz-érem . . . . . 200 korona,
- elismerő-oklevél . . . . . 100 korona

költségbe kerül.
A szédelgőnek természetesen nem sikerült
itt Aradon senkit se becsapni. Ugy látszik, ez
el is kedvetlenítette, mert még tegnap eluta-
zott Aradról.

Délután folyamán egy kávéházban agitált
nagyobb társaságban ült egy asztalnál. Érdekes
dolog, hogy a fekete kávéjába nyers tojástart kevert.
Mikor csodálkozva nézték ezt az asztaltársai,
mosolyogva jegyezte meg:

— Párisban ez így szokás.

Beszéd közben sok „érdekes“ dolgot mon-
dott el a francia, ki németül is tudott beszélni.
Azt állította, hogy *Eszterházy* őrnaggyal, a
Dreyfus-ügy ismert szereplőjével baráti viszony-
ban állott azelőtt és ezen a réven *szenzációs*
leleplezéseket tehetne a *Dreyfus*-pörben.

— De nem akartam beavatkozni a dologba
— mondta önérzetes hangon — mert *antisze-
mita vagyok* és az én leleplezéseim teljesen tisz-
tára mosták volna *Dreyfus* kapitányt.

Estefelé bucsuzott el ettől a társaságtól s
azóta nem látták.

TÖRVÉNYKEZES.

§ Pályázat irnoki állásra. *Csorba* István
nagyhalmágyi járásbírói irnok, volt megyei
esküdt elhunytával megüresedett irnoki állásra
pályázatot hirdet az aradi törvényszék. A pá-
lyázati határidő június 22-én jár le.

SPORT.

+ Az aradi amatőr-klub holnap este fél
9 órakor *Honisch* István műtermében fontos
tárgyban választmányi ülést tart.

NAPIREND.

Május 18. Péntek. Róm. kath. naptár: Erik. Bódog.
— Protestáns naptár: Erik. Bódog. — Görög-keleti nap-
tár (május 5.): Iréne vértanú. — A nap két 4 óra 4 perc-
kor, nyugszik 7 óra 16 perczkor. — A hold két 10 óra 47
perczkor, nyugszik 7 óra 12 perczkor

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 755.6 millimé-
ter, délután 2 órakor 757.4 milliméter. — Hőmérsék reg-
gel 7 órakor C° + 9.4, délután 2 órakor C° + 10.4. —
Szél iránya és ereje reggel 7 órakor EN. 5, délután 2 óra-
kor EN. 3. — Felhőzet reggel 7 órakor borult, esik, dél-
után 2 órakor borult, csepeg. — Csapadék az utóbbi 24
órában 6 milliméter.

Időjárás. A központi meteorologiai intézetnek Arad-
ra küldött táviratai szerint a mai napra a következő idő-
járás várható: Jelentékeny csapadék nélkül, hűvös, éjjeli
fagy.

Szabadságharosi emléktárgyak országos muzeuma (szin-
ház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8
órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fill-
lér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn délután 4—5,
pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig.
Helyiség: Ereklie-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Május 20. Az aradi és csanádi egyesült vasutak köz-
gyűlése délelőtt 11 órakor. — Körállatorvosválasztás Cser-
món.

Május 21. Az alföldi első gazdasági vasut részvény-
társaság közgyűlése délelőtt 10 órakor (Aradi és -csanádi
egyesült vasutak gyűlésterme.)

Május 22. Az aradmegyei hitelgyűlés mint szövettek-
zet rendkívüli közgyűlése délelőtt 11 órakor (Arad-csanádi
takarékpénztár.)

Május 27. A borosjenői takarékpénztár közgyűlése
délután 3 órakor. — Galsa hegyközség rendkívüli köz-
gyűlése délután 2 órakor.

Vigalmi naptár:

Május 20. Az aradi állami tanítóképző intézet ifju-
ságának hangversenyyel és táncvizsgálommal egybekötött
zászlószentelési ünnepélye (Városliget.) — A borosjenői
ifjuság műkedvelői előadással egybekötött táncvizgalma
(Zöldkert nagyterme.) — Az aradi iparosifjak önképző- és
beteggyógyító-egyletének majálisa (Csálai erdő.)

Május 23. Az aradi állami főreáliskola ifjuságának
majálisa (Csálai erdő.)

Május 24. Az aradi waggongyári dalkör zászlószen-
teléssel egybekötött népiünnepélye (Városliget.)

Május 26. Az aradi kir. főgymnasium ifjuságának
majálisa délelőtt a csálai erdőben, délután a városligetben.

Június 3. Az aradi polgári jótékony nőegylet nyári
ünnepélye (Városliget.)

Június 17. Az aradi tanítók népiünnepélye (Városliget.)

Julius 1. A Meteor kerékpárklub népiünnepélye (Vá-
rosliget.)

Julius 15. Az aradi kereskedők körének népiünnepélye
(Városliget.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. I. Arad. Igen is, Borosjenőn volt törvény-
szék abban az időben, mikor a közigazgatást elvá-
lasztották a törvénykezéstől. Még egy adattal szol-
gálhatunk: a borosjenői törvényszéket, mint elnök,
egy széles tudomány s megyeszerte igen kedvelt
ember vezette, *Popovits* Zsigmond. Ha közelebbi
adatok érdeklík, alkalmmilag bent a szerkesztőség-
ben kaphat felvilágosítást.

W. G. Pankota. Annyira személyes természetű,
hogy csak a nyilttérben jelenhetnék meg. Ez iránt
forduljon a kiadóhivatalhoz.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

— **Fizetéseképtelenségek.** A bécsi Creditoren-
Verein a következő fizetéseképtelenségeket jelenti:
Sklenarz László, Elbenschitz. — Ascher Rudolt,
Troppau. — Rosenberg Mór, *Várpalota*. — Pát-
kai Armin, *Budapest*. — Deutsch Ignác, *Vocsin*.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 17.

Délitőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkedv javult. Szilárd trányzat mellett 18.000 métermázsza került forgalomba. 5 fillérrel magasabb áron. Egyéb gabonaművek közül rozs szilárd, tengeri nyugodt. árpa javult, zab változatlan, a többi forgalom nélkül. Időjárás borus, hűvös.

Zárul 12 órakor:

Buza májusra	7.86—7.87
Buza októberre	8.06—8.07
Rozs májusra	6.90—7.—
Rozs októberre	7.14—7.15
Zab májusra	5.08—5.10
Zab októberre	5.31—5.32
Tengeri májusra	5.50—5.51
Tengeri júliusra	5.58—5.60
Repcze augusztusra	13.10—13.20

Zárul 4 órakor:

Buza májusra	7.89—7.90
Buza októberre	8.06—8.07
Rozs májusra	6.85—7.—
Rozs októberre	7.14—7.15
Zab májusra	5.05—5.06
Zab októberre	5.32—5.33
Tengeri májusra	5.52—5.53
Tengeri júliusra	5.61—5.62
Repcze augusztusra	

Zárul 4 órakor:

korona

Osztrák hitelrészvény	723.30
Magyar hitelrészvény	725.50
Leszámlolóbank részvény	487.—
Rima-Murányi vasmű részvény	583.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	632.75
Közuti vasut	616.—
Városi villamos vasut részvény	318.—

S z e s z ű z l e t.

— Május 17. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 111 korona, kicsinyben 113 korona, finomított szesz nagyban 114 korona, kicsinyben 116 korona hordó nélkül per 100 liter 70 beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 11 korona métermázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskeres. csarnok.

— Május 17. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban 102.—104.— filig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — filig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 106.—108.— filig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 105.—106.— filig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 104.—105.— filig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban — filig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli sulyban — filig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 100.—102 filig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban — filig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli sulyban — filig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — filig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli sulyban — filig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — filig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban 104.—106.— filig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 103.—105.— filig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 102.—103.— filig.

Megjegyzés: A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. — Szokászerűleg a hízott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 40% vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadóknak.

Sertéslétszám: Május hó 14-én volt készlet 42887 darab, május hó 15-én főlhajtatott —161 darab, május hó 15-én elszállított —237 darab, május hó 16-án maradt készletben 42811 darab. Uzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1900. május 17.

Magyar aranyáradék 40/0	97.—
Magyar koronáradék 40/0	91.90
Magyar arany 4 1/2 0/0	101.—
Magyar ezüst 4 1/2 0/0	99.—
Magyar keleti vasut	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	92.25
Magyar italmegváltási kötvény	98.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	99.—
Magyar nyerevényorszjeggy kölcsön	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	137.75
Osztrák papírjáradék	97.60
Osztrák járadék ezüst	97.50
Osztrák járadék arany	96.75
Koronáradék	97.—
1860-iki államsorsjegyek	135.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1775.—
Magyar hitelbank részvény	725.—
Osztrák hitelintézet részvény	722.75
Osztrák-magyar államvasut	639.—

20 frankos arany (Napoleonkor)	19.26
Német birodalmi márka	118.20
London	242.70
Páris	96.35

C S A R N O K.

Misztérium.

— Olasz novella. —

Fordította: **Thessalos.**

[4]

(Folytatás.)

A pinczér visszajön s a kért dolgokkal együtt a vendégkönyvet is elém teszi s megkér, hogy nevemet, lakóhelyemet és állásomat írjam bele. S hozzá az a hamis, alattomos pinczérmosoly, csak Judás nevetetett így az utolsó vacsorán.

Hát már nyomomon vannak, ellenségüknek néznek az emberek, a kik nagy melegen, mint valami bundába vannak begöngyölve én-jükbe. No hát ha ellenségük vagyok, ismerjenek legalább meg. Erre a legény vendégkönyvével egyetemben kiröpült az ajtón. Fogam csikorgatása is elegendő, hogy békében hagyjanak.

No és mi lesz most? Mi lesz ezután velem? Soha nem lesz másképen? Istenem, Istenem, mi lesz velem.

Erre eszembe jut valami. Meggyújtok két gyertyát s a tükör elé állok velük, a mit eddig elmulasztottam megtenni. Olyan arcot pillantok meg, melytől magam is megremülök. Szemem, mintha kilépett volna üregéből s úgy fénylik, mintha tűz égne mögötte, s két hosszú barázda arczomon, melyek oly mélyek, hogy egy ujat beléjük lehetne fektetni, egészen megvenit. S mégis az erő és rugékonyság, a mely tagjaimban rejlik, azt mondja, hogy fiatal vagyok. Mily barátságatlan ábrázat! Rövidre nyírt hajam, mint a söрте ágaskodik fölfelé s szakállamon látszik, hogy rég borotválkoztam. — S ez én vagyok! Nem tudom magamat semmiképp sem kikerülni? Egy szobában evvel a borzalmas arczczal kell eltöltenem az egész éjszákát? Nem, ez lehetetlen, megfuladok! . . .

Miután egyetlen csapással összezurom a tükröt, nem bántott többé ez a borzalmas arcz. Az irás szórakoztat most s a gondolatok tódulnak tollam alá, hogy szinte öröm. De egyre több és több jó, egymásra tódulnak, egymásra buknak, hogy nem járhatok többé a nyomukba, üldözik, hajtják egymást s ha meg akarom fogni, alattomosan értelmet változtatnak, a leglehetetlenebb kapcsolatokba állanak össze — szakasztott olyan beszéd, mint a bolondok házában. —

Nem, nem, nem akarom tűrni. Asztalra ütök, mint ur lépek közbük, aztán békesség lesz. Legyen világosság és lön világosság! . . .

Ma reggel egész türehető minden. Fejem tiszta és derült, mint egy kiüresített szoba, melyben a kiköltözött lakó szemernyi port nem hagyott. A kíváncsiságnak bizonyos nemével, a mely azonban izgatottság nélkül való, keresek ki az eltört tükör darabok közül egy nagyobbcskát s az ablakhoz megyek vele, hogy megismerkedjem magammal.

Tegnap este csalódnom kellett. Az arcz, melyet mutat, torzítás nélkül való, noha kissé halovány. Harmincz és harminczöt év között lehet, tán még fiatalabb is, ha a ráncokat kiállott fáradoalmak nyomainak veszi az ember, hiszen az arczvonások fiatalosak. Pártatlan szemmel s olyan alsposan vizsgálom arczomat, mintha körözölevelet kellene kiállítani magamról; mondhatom, hogy nem kellemetlen arcz, szabályos alkotásu s szellemet eláruló vonások, hosszukás és egyenes orr, határozatlan színű szem, szép metszetű száj gyönyörű fogakkal, különös ismertetőjel nincsen. csak a bőr barnult meg feltűnő módon, de ez is mostanában, s a szakáll nincs gondozva.

Termetem közepesnél magasabb s fölötte rugékonny, fel s alá járok a szobában, minden helyzetet megpróbálok, aggódva ügyelek mozdulataimra, de semmi fel nem tűnik a mi valami különös gyanura adhatna okot.

Hiszen világos, hogy az olyan ember, ki nek nincs énje, jól rendezett rendőrállamban nem lehet használni. — De én se tudok többé mit csinálni a rendőrállambal.

Végigvándorlom és át gondolom a gondolatlant, átélelem bensőmben az egész időt a lét-

nek a Chaosból való keletkezésétől egészen ideig. Látom az örökkévalóság aranyosját, a tudás fájára tekergőzve . . .

Ép így puhatolom, elméleti képesség próbára téve emlékezetemet, tudom, hogy szer kettő négy, el tudom egymásután a római császárokat — nem, nem, nem vagyok beteg, nem örült, valami egyéb történt. Keresztül törtem énemnek alapját, az egész törvényét s beléestem a pusztába a dolgok ősalapjába. Olyan vagyok, mint a római Vedákban olvassuk: „Nevetve, kozva, játszadoxva jár-ke, örvendve asszónak, kocsiknak, lovaknak s melyet elhagy a testre, sohasem gondolva.“

Jó vagy balszerencse, hogy elhagytam met? — honnan tudjam! Egyáltalában szerencse vagy szerencsétlenség mostanizetemben? Magasabb életet élek, de szármég szegvők és még töröttek. Türelem, megtanulok még repülni is.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Május 17. —

Fehér Kereszt szálloda. Sauter Henrik Bécs. — Schlosser Adolf utazó Bécs. — F. Lajos utazó Bécs. — Goldstein Arpad utazó Bécs. — Hellin Nánhan utazó Budapest. — Oszkár utazó Budapest. — Mittler Márton Budapest. — Dekán Dezsó utazó Budapest. — Ber Gyula utazó Budapest. — Szüts Lajos kereskedő Kanizsa. — Plesch Artur utazó Bécs. — M. Lajos utazó Bécs. — Zivibák József utazó Bécs. — Özv. Csizmadia Antalné magánzó Vinga. — Csár Viktor tábornok Budapest.

Központi szálloda. Holländer Samu bürokrata Csermó. — Zsigmond Akos geologus Budapest. — Montag Manó birtokos Kaszaper. — Kielhauser György gróf. — Jakabfy Lipót gyáros Ebes. — Lipp József utazó Bécs. — Hirschl Lajos Teplitz. — Fischer Zsigmond utazó Budapest. — Schreiber Leó és neje utazó Bécs. — Kollár utazó Budapest. — Banitz János jegyző Székesfehérváron. — Kreutzer Antal bíró Szatmárnémety. — Szirch Imre orvos Budapest.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkező:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 5.10
Gyorsvonat reggel 8.18	Szm. sz. tv. reggel 5.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 5.10
Szm. sz. tv. délután 3.56	Személyvonat d. u. 5.10
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 5.10
Személyvonat este 9.35	Szm. sz. tv. este 5.10
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.35
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 6.35
Soborsinról délután 2.04	Radnáról délután 6.35
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 6.35
Radnáról este 6.35	Személyvonat este 6.35
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 6.35
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 6.20
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 6.20
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 6.20
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 6.45	Személyvonat reggel 6.45
Személyvonat délután 4.25	Vegyesvonat este 6.45
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbésről szv. reg. 6.25
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 6.25
Borosbésig szv. du. 5.20	Személyvonat este 6.25

NYILTTÉR.*

Dr. Vuia

szokott fürdőorvosi gyakorlatát megkezdte

Herkulesfürdőben

Herkulesfürdő

1900. május 18.

világhírű és nagyforgalmu
kézdi-polyáni
Vénus
égyenes és jelentékeny jod-
tartalmu
vanyuvizforrás
évi bérlete, családi körül-
nyek miatt, felszerelvényei-
nek megváltása fejében is
adandó.

A felszerelvényeket tulajdo-
tetszesség szerint árban át-
ni kénytelen. — Bővebbet
Albert bérlőnél Kézdi-
sárhelyt, Háromszék-várme-
re értekezhetni. 1691

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

73—28681. C. V. szám.

Hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak
nöksége alatt álló fiumei nyil-
os raktár részvénytársaság Fi-
ban foglalkozik a Fiuméba va-
on érkező és onnan hajóval to-
bitandó, valamint a Fiuméba
óval érkező és onnan vasuton
zállítandó és a helyi áruk át-
elével, megőrzésével, gondozá-
al, csomagolásával, átadásával
gyéb kezelésével, nem külö-

ben az átvett áruk tüzkár elleni
biztosításával.

A részvénytársaság gabona ele-
vatorában a külföldre rendelt, vagy
importált gabonaneműek minden-
nemű kezelését (u. m. eleválást, ke-
verést, egalizálást, rostálást, trieuró-
zést és osztályozást) elvállalja, ugy-
szintén végezteti a gabonának zsá-
kokban, vagy ömlesztett állapot-
ban való (alla rinfusa) hajóba ra-
kását is.

A részvénytársaság a nagy-
mélt. kereskedelemügyi m. kir.
ministerium által jóváhagyott üz-
letszabályzatát és díjtételeit kivá-
natra díjtanul rendelkezésére bo-
csátja.

Budapest.

Az igazgatóság.

9176—1900 sz.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy a nagy-
méltóságú magyar kir. honvédelmi
ministeriumnak, a m. kir. honvéd-
hadapród iskolákban az 1900/1901-
iki tanév kezdetén betöltendő he-
lyekre vonatkozó pályázati hirdet-
mény hivatalos órák alatt a katoná-
gyi osztályunknál betekinthező.

Együttal felhívjuk mindazokat,
a kik a város közönsége által ezen
honvéd-hadapród iskolában létesített
alapítványi helyet elnyerni óhajtják,
hogy az ezen pályázati hirdetm-
nyben elősorolt feltételekhez képest
felszerelt pályázati kérvényüket, f.
évi július hó 1-ig a polgármesteri
hivatalnál adják be.

A városi tanács.

1132—1900 pm.

Hirdetmény.

Alólirott összeíró bizottság az
1898. évi 3300. T. M. E. szám alatt
kiadott bel- és igazságügyminiszteri
rendelet 4. §-a értelmében közzé-
teszi, hogy Aradon lakó minden
férfi, tehát a tanyán lakó is, a ki
magyar honos, a folyó évben leg-
alább 26 életévét betölti, a magyar
nyelvet érti azon irni, és olvasni
tud és évenként legalább 20 korona
egyeses állami adót köteles fizetni,
amennyiben pedig időleges adó-
mentességet élvez, husz korona
egyeses állami adónak megfelelő
értékű vagyonnal bir, vagy az adó-
zásra való tekintet nélkül legalább
26, életévét betöltött köztisztvi-
selő, lelkész, a magyar tudományos
akadémia tagja, tudor, okleveles
tanár, ügyvéd, mérnök, építész,
hajóskapitány, gazdász, gyógyszer-
ész, vegyész erdész, bányász, ta-
nitó, sebész, állatorvos, továbbá
az, a ki felsőbb művészeti, vagy
más felsőbb szakiskolát elvégezte,
végül a ki a középiskolai záróvizs-
gát letette a folyó évi május hó
16-ik napjától 28-ig bezárólag az
eszküdtek alaprajstromába való fel-
vétel végett az összeíró bizottság
előtt a városháza tanácstermében
minden napon délután 4 órától 6
óraig személyesen, vagy megha-
talmazott által is megjelenhetik:

Azok, kik értelmi alapon ki-
válnak az esküdtek alaprajstro-
mába felvétetni, lehetőleg okmá-
nyaikat is hozzák magukkal.

Az esküdtek névjegyzékébe
nem vehető fel az 1897. évi XXXIII.
t.-cz. 5. §-a értelmében:

1. aki nyereségvágyból credő
büntett, vagy vétség miatt jogerő-

sen szabadság vesztes büntetésre
volt ítélve;

2. a ki hivatalvesztésre, vagy
politikai jogai gyakorlásának fel-
függésztésére van ítélve (1878. évi
V. t.-cz. 56. §.) az ítéletben meg-
állapított időtartam alatt;

3. a ki a szabadságvesztés-bün-
tetés végrehajtása alatt áll vagy
feltételes szabadságon van;

4. aki ellen büntett, vagy fog-
házzal büntetendő vétség miatt
vizsgálat, közvetlen idézés, vagy
főtárgyalás (bűnvádi perrendtartás
268. §) van elrendelve, vagy a ki
vád alá van helyezve;

5. a ki csőd alatt áll, gondnok-
ság alá van helyezve, vagy a ki-
nek kiskorúsága meg van hosz-
szabbítva;

6. a ki testi, vagy szellemi fo-
gyatkozás miatt az esküdt köte-
lességeit teljesíteni nem képes.

Továbbá nem vehető fel az es-
küdték jegyzékébe az 1897. évi
XXXIII. t.-cz. 6. §-a értelmében:

1. a miniszter, a fiumei kor-
kormányzó, a főispán s Budapes-
ten a főpolgármester;

2. a tényleges szolgálatban lévő
bíró vagy ügyész;

3. a fegyveres erőnek tartós,
tényleges szolgálatban álló tagja
(1889. VI. t.-cz. 2. §); a szabad-
ságolt havidíjas és az ideiglenesen
szabadságolt legénység;

4. a rendőri hatóság tagja,
vagy közege (bűnvádi perrendtartás
85. §.);

5. a pénzügyőrség tagja;

6. a napszámos vagy szolgál.

Kelt Aradon, 1900. évi május
hó 4. napján.

Arad szab. kir. város összeíró
bizottságától.

Müller Gyula, Salacz Gyula,
összeíró biz. jegyző. polgármester
összeíró biz. elnök.

T. Cz.

Csupán egy kísérlet és meggyő-
ződök, hogy nyomtatványokban
szébbet, jobbat és olcsóbbat
már nem lehet kívánni! . . . . .

Aradi nyomda részvény-
társaság könyvnyomdája
(Csanádi-palota) . . . . .

Telefon 151. sz.

Aradi képviselő:
RÉVÉSZ NÁNDOR
Szabadság-tér 20.

Báll meghívók, hangulatkeltő színekben . . . . .
Körlevelek, litografikus szépségben . . . . .
Árjegyzékek, pontos áttekintéssel . . . . .
Számok, praktikus rendszer szerint . . . . .
Esküvői jelentések, meglepő választékban . . . . .
Névjegyek, divatosak és secessiósak . . . . .
Plakátok, az új század reklámjának megfelelően.
Ügyvédi nyomtatványok mindig készletben . . . . .

Pontosság . . . . .
Olcsó árak . . . . .
Diszkrét izlés . . . . .

6101—1900. kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. földmívelési minisztérium tapasztalva azt, hogy a sertés vész ellen sikeresen csak úgy lehet védekezni ha az óvintézkedések szigorúan betartatnak, a 34194/III. 1900. sz. magas intézkedéssel a sertés vész esetén követendő eljárás tárgyában 9300/1898. sz. alatti rendelkezéseinek minden törvényes eszközzel és kellő szigorral való végrehajtását rendelte el.

Felhivom ennél fogva a háziállatok birtokosait pásztorokat, gypmestereket mézárásokat és a vágóhídi igazgatót valamint mindazokat akik házi állatok gondozásával vannak megbízva, hogy a birtokukban levő, illetőleg gondozásuk alatt álló sertések minden belső megbetegülését vagy azok elhullását a kapitányi hivatalnál azonnal jelentsek be, mert ennek elmulasztásáért a legszigorubban büntettni fognak, az esetre pedig ha a beteg, nagy beteg ugyanis állat, ki irtása válik szükségessé kártalanítási igényüket is elvesztik. Közhirre teszem továbbá, hogy sertés vésszel fertőzött községen át más községből származó sertéseket hatósági engedély nélkül, Aradra szállítani, fertőzött községekben sertés vásárt tartani tilos, különösen pedig tiltva van a sertésekkel házalni, a sertés hullákat máshol, mint gyeptéren

elásni és azokat a Marosba, vagy más vízbe dobni.

A sertések vételével és eladásával azok felhizlalása nélkül üzletszerűen foglalkozó sertéskereskedők u. m. kupeczek, sertés szállásai hatósági felügyelet alá helyeztetnek és az ily szállásokban levő sertéseket a városi állatorvos által a kupecz saját költségére hetenként egyszer megvizsgáltatni tartozik.

A megfigyelés alá vett sertések Budapest ferencz városba, vagy a sertés közvágóhídra, vagy hentések saját ipartelepére szállítandó sertések kivételével csak 14 napi időtartam letelte után és

akkor kerülhetnek szabad forgalomba, ha azokat a felügyelő hatósági állatorvos megvizsgálta és teljesen egészségesnek találta s ennek igazolásául a marhalevelet ellenjegyzzi.

A Budapest ferencz városba sertésközvágó hidakra, vagy hentésekhez szállítandó sertések marhalevelei a felügyelő állatorvos által szintén ellenjegyzendők.

Ujabb sertések az ilyen felügyelet alá helyezett szállásokba csak az ott levő összes sertések eltávolítása és a szállás gondos fertőtlenítése után állíthatók be.

Arad, 1900. május hó 10.

Sarlot,
főkapitány.

Borosznó gyógyítófürdő.

Zólyomgyében. Vasút-állomás. Posta és távirat.

Vadregényes fenyvesek közepette. Tiszta, ózondus levegő. Erdei szőlők. Magas forrású vízvezeték. A glauberos gyógyítóforrások kitünő hatásuk, heveny és idült gyomor- és bélhurut, máj- és hólyagbajoknál.

Hidegvízgyógyító mód, masszáz, villamozás, svéd torna, tej- és savókúra.

Kneip-féle gyógyító mód. Meleg ásványvíz és fenyőfürdők.

Klimatikus gyógyítóhely.

Allandó fürdőorvos. Gyógyszertár. Lawn-tennis, tekepálya, cigányzene.

Lakás: 8—16 korona egy szoba heti bérlete ágyneművel együtt.

Étkezés: leves 20 fillér, főzelék, tészta 50 fill., sülték 80—100 fill. étlap szerint.

Bővebbet alulírt tulajdonosnál

Rosenauer Lajos

Besztercebányán.

1694

11671—1900. IV. sz.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezelt 1883. évi XLIV. t. c. §-a értelmében a f. évi II. let esedékességének határideje lejárt, az adózók ezennel ményileg is felhivatnak, hogy az évi II. adórészletet most késedelmi kamatok és esztési díjjal együtt, nemkétalan régiebb adó, utadmentességi díj és illeték saikat azonnal fizessék ellenkező esetben a régiebb tartozások azonnal, a f. adórészlet pedig május 1. késedelmi kamattal együttrehajtás utján és a végredíjak felszámítása mellett behajtatni és pedig oly hogy a II. adórészletre néz július hó 24-től kezdve a záfog megejtetni, s amennyib nek daczára az adóhatárek lékaival együtt a záfog ganatosításától száritandó alatt nem törlesztetnék, a ingók nyilvános árveresen eladatni.

Aradon, 1900. évi május hó 15-én.

A városi tá

5561—1900.

Hirdetmény.

Miután arról győződtem meg, hogy a kerékpározók az előirt szabályokat be nem tartják, a nagymélt. m. kir. belügyminisztériumnak 42159/1897. V. sz. alatt kelt magas rendeletét egész terjedelmében azon felhívással teszem újból közhirre, hogy az abban előirtakat pontosan betartsák mivel a rendeletet be nem tartók ellen a legszigorubban fogok eljárni.

A a rendelet a következő:

1. §. A kerékpár különböző alakjaiban és szerkezeteiben könnyű járműnek tekintetik s a kocsik közlekedésre nézve közutakon, utakon és tereken követendő általános szabályok a dolog természetéből folyó eltérésekkel a kerékpárokra is alkalmazandók.

2. §. A kerékpárral való közlekedés általában csakis kocsik utakon engedtetik meg.

3. §. Minden kerékpár, vagy ehhez hasonló szerkezetű gép irányító, fékező és legalább 30 méternyi távolságra hallható csengő készülékkel, valamint elől lámpával legyen ellátva, mely a sötétség beálltával megújítandó. A lámpás üvege színes nem lehet. Világító anyagul gyertya, olaj, vagy kisebb foku villany fény alkalmazható.

4. §. Minden kerékpáros köteles gépét kellő vigyázzal kezelni és vezetni. A városok és községek belterületein kerékpárral tulságos gorsasággal vagyis a kétfogatu könnyű kocsik rendes sebességénél gyorsabban elő haladni versenyt futni közlekedési eszközöket, embereket és állatokat körül keringeni és általában bárhol olyasmit elkövetni mi a személye vagyon biztonságot veszélyeztethetné, a közlekedést akadályozhatná, vagy a lovakat és egyéb állatokat megriaszthatná — tilos. Kapukonát, egyik utcából a másikba való befordulásnál utcakeresztezéseknél, közutakkal határos telkekről kifutás vagy ilyenekbe befutásnál s mindenütt, ahol a kocsik lovas, vagy gyalog közlekedés a rendesnél fokozottabb mérvű csakis lassan vagyis a gyalogos rendes sebességével szabad kerékpározni; sőt esetleg köteles a kerékpáros a szükséghez képest vagy a rendőr közeg figyelmeztetésére géperől leszállva, ezt mindaddig kézen vezetni míg az uttest ismét szabadá nem lesz.

5. §. A haladás irányában álldogáló vagy járó-kelő közönség a kerékpár vagy ehhez hasonló gép közeledtére hangos csöngetéssel, kellő időben és jól hallhatóan figyelmeztetendő. A városok és községek belterületén utcakeresztezéseknél a jelzés mindenkor megadandó.

6. §. A kerékpáros gépén, ha csak helyi akadályok nincsenek mindig utpályája baloldalán haladjon s az ellenkező oldalra amennyiben ott kíván megállni mindaddig nem fordulhat míg céljához közel nem ért. Egyik utcából a másikba kanyarodás hosszu, jobbra-balra rövid ívben tendő meg. Szembe jövő kocsiknak, kerékpárosoknak, lovasoknak nagyobb csoportokban stb. a kerékpáros kelő időben s módon balra térjen ki. Ha ezt a helyi vagy egyéb körülmények meg nem engedhetik, mindaddig megállapodni, esetleg leszállani tartozik, míg a pálya ismét szabadá lesz. Hogy ez a kerékpárosnak megkönnyítessenek, szükség esetében a szembe jövő kocsik, lovasok stb. lehető lassan haladjanak s ezek is kötelesek a szembe jövő kerékpárosoknak kellő mérvben kitérni.

7. §. Kocsik, lovasok stb. megelőzése jobbra gyorsított sebességgel történjék a kocsik adott figyelmeztető jelre szükséges annyira köteles balra kitérni, hogy a kerékpáros vesztés nélkül hessen mellette, az utak szögletei és keresztezéseken, hidakon, aljakban, alagutakban s mindenütt, a hol az ut test, kocsik s művek közlekedése miatt szüknek bizonyul — tilos a megelőzés.

8. §. Ha a kerékpáros észreveszi, hogy a ló a kerékpárral megbokrosodik, vagy hogy ha egyébként a kerékpárral való közlekedés az embernek testi biztonságát veszélyeztethetné, tartozik géperől leszállni.

9. §. Zárt sorokban menetelő katonaságnak temetéseknél, nyilvános felvonulásoknak posta fogatoknak szereikkel mentésre szük oltóságnak és mentőknek, valamint közutak felloccsolását végző munkásoknak egyelőre haladó, mint a szembe jövő kerékpáros kitérni köteles. Ha ezt a helyi viszonyok meg nem engednék, a kerékpáros elvonulásáig megállni.

10. §. Több kerékpárral egymás mellett haladni csak akkor szabad, hol ezt a közlekedési viszonyok megengedik, ha a pályának bizonyulna kitérni és megelőzni csak egyenként szabad.

11. §. Közutakon a mutatványok sorába tartozó rendes kerékpározás tilos.

12. §. Tilos a kerékpárokhoz, vagy hasonló gépekhez zsinórral, vagy egyébként odakötve futtatni.

13. Kerékpár versenyek, tömeges kerékpáros felvonulásoknál erre alkalmas helyeken, illetve utvonalokon és időben az illető helyi rendőrhatalóság előzetes engedélyével és az ez által előirt szabályok betartásával rendezhetők.

14. §. A kerékpárosok egyfelől jelen általános szabályok mint az erre vonatkozó helyhatósági különleges rendelkezések betartására kötelezvék, másfelől azonban akár kedvtelésből, akár győzelmi célból üzött kerékpározásoknál hatósági támogatásra és védelmi igényt tarthatnak.

15. §. Kutyáknak a kerékpározók utáni uszítása tilos, vagyis a kerékpározó után iramodó kutyát gazdája, vagy hozzátartozója szahivni köteles.

16. §. A rendőri közeg felszólításának s rendelkezéseinek kerékpározók engedelmeskedni tartoznak ugyszintén kötelesek a rendőri közegek felszólítására megállni s ezek kívánatára magukat igazolni a magukat igazolni nem tudó kerékpározók kötelesek gépeiket vezetve az illető rendőr közegét a rendőrhatalóság legközelebbi helyére követni.

17. §. A kerékpárokra, rendőri vagy egyéb című díjak kiadására hatóságok által csak belügyminiszteri jóváhagyás után vethetők.

18. §. Jelen rendelet ellen vétők, vagy cselekményük miatt elmulasztásuk a magyar büntető törvények vagy az 1890. évi büntető törvények szakaszába nem ütköznek, 100 koronaig terjedhető pénzzétellel visszaesés esetében pedig 8 napig terjedhető elzárással, 100 koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. Ezen kihágások letölég serdületlenekre nézve az 1879. évi XL. t. c. 27. §-a értelmében.

Arad, 1900. április hó 20.

Sarlot

főkapitány